

การรายงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนบ้านป่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านป่อดิน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 2
(ฉบับปรับปรุง)

นางกาญจนา โพธิ์ขำ
ตำแหน่ง ครู โรงเรียนบ้านป่อดิน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง การรายงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ปีที่ทำการศึกษา ปีการศึกษา 2555
ชื่อผู้ศึกษา นางกาญจนา โพธิ์ขำ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน และนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านบ่อดิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นเด็กปกติ จำนวน 38 คน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ใช้เวลาทดลองจำนวน 20 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ Paired-Sample t Test และ The One-Sample t Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานุรรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, S = 0.53$)

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานุรรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S = 0.44$)

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานุรรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะสูงขึ้น ($t = 5.83, df = 37, p\text{-value} = 0.000$)

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานุรรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะสูงขึ้น ($t = 6.53, df = 11, p\text{-value} = 0.000$)

5. ความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง คือ ครูผู้สอนและนักเรียน เห็นความสำคัญของการวิจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.77, S = 0.39$ และ $\bar{X} = 4.60, S = 0.51$)

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความกรุณาในการให้คำปรึกษา
แนะนำในด้านวิชาการ และการตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษารวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในด้านต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โปธิสาร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทีป แพร่มย์
ดร. เบญจพร สมานมาก ดร. นිරมิต ชวระนอง และนายชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุล
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนบ้านกะโดนหนองยาง สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษารัฐร้อย เขต 2 และคณะครูที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวก
ในการดำเนินกิจกรรมการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนบ้านบ่อดิน คณะครูทุกท่าน และผู้ปกครองนักเรียน
ที่ให้ความอนุเคราะห์ร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย

กาญจนา โปธิชา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมุติฐานของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน	10
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	21
การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	35
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
วิธีการทดลอง	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 ผลการวิจัย	69
การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ	69

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ	74
การศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนและนักเรียน	80
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปผลการวิจัย	84
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	97
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	99
ภาคผนวก ค ผลการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	103
ภาคผนวก ง แบบประเมินที่ใช้ในการทดลอง	111
ภาคผนวก จ ตัวอย่างกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ	175
ภาคผนวก ฉ การเผยแพร่ผลงาน	193
ภาคผนวก ช ข้อมูลของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม.....	222
ประวัติย่อของผู้ศึกษา	240

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	13
2	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านชื่อเสียงสุจริต	14
3	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย	15
4	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้	15
5	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง	16
6	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมุ่งมั่น ในการทำงาน	17
7	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักความเป็นไทย	18
8	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะ	19
9	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีความสามัคคี	19
10	ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีความกตัญญู	20
11	เกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น	38
12	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	39
13	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 2 ชื่อเสียงสุจริต	40
14	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 3 มีวินัย	40
15	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้	41
16	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง	41
17	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน	42
18	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ 43
20	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 9 มีความสามัคคี 44
21	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 10 มีความกตัญญู 45
22	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ละคุณลักษณะของผู้เรียนจากคณะกรรมการ 45
23	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รายปี/รายภาคของผู้เรียนรายบุคคล 46
24	เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินทุกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ละระดับการศึกษา 47
25	นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 59
26	ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ 60
27	การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ 65
28	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ 70
29	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ 71
30	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ 72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
31 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ	74
32 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ	76
33 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ	78
34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน	80
35 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน กับเกณฑ์ประเมินระดับความเหมาะสมระดับมาก	81
36 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน	82
37 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน กับเกณฑ์ประเมินระดับความเหมาะสมระดับมาก	83
38 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	104
39 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
40 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน ตามความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ	109
41 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2 แสดงทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมของดวงเดือน พันธมนาวิน ระบุจิตลักษณะ	
8 ประการ ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนไทย	29

ชื่อเรื่อง การรายงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ปีที่ทำการศึกษา ปีการศึกษา 2555
ชื่อผู้ศึกษา นางกาญจนา โพธิ์ขำ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน และนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านบ่อดิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นเด็กปกติ จำนวน 38 คน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ใช้เวลาทดลองจำนวน 20 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ Paired-Sample t Test และ The One-Sample t Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานุรริรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, S = 0.53$)

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานุรริรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S = 0.44$)

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานุรริรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะสูงขึ้น ($t = 5.83, df = 37, p\text{-value} = 0.000$)

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานุรริรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะสูงขึ้น ($t = 6.53, df = 11, p\text{-value} = 0.000$)

5. ความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง คือ ครูผู้สอนและนักเรียน เห็นความสำคัญของการวิจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.77, S = 0.39$ และ $\bar{X} = 4.60, S = 0.51$)

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 3) และจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 7)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ผู้เรียนต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการคือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 5-7)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ได้พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ตามหลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) คือ 1) กฎแห่งความพึงพอใจหรือกฎแห่งผล 2) กฎแห่งความพร้อม และ

3) กฎแห่งการฝึกหัด และตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Operant Conditioning Theory) ซึ่งเน้นการกระทำของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้แล้วจึงเสริมแรงพฤติกรรมนั้น ๆ ทันที (สิริอร วิชาวุธ. 2554 : 30-44 ; มาลินี จุโฑปะมา. 2554 : 75-80) จากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักจิตวิทยาและ ทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าว จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ ที่สำคัญทั้ง 5 ประการ ซึ่งจะส่งผล ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการอีกด้วย ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดนี้ จะทำให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและ พลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 2-3)

สภาพความจริงในสังคมปัจจุบันที่ความเจริญทางวัตถุ และความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ข้อมูลข่าวสารมีทั้งที่เป็นประโยชน์และให้โทษ มากมายจากทั่วโลกผ่านสื่อต่าง ๆ ประกอบกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจมีมากขึ้น ครอบครัว มีเวลาให้แก่กันน้อยลง การอบรมเลี้ยงดูบางครั้งมองข้ามความถูกต้องไป เด็กแสดงกิริยา ไม่เหมาะสม ผู้ใหญ่เห็นเป็นเรื่องปกติมิได้ว่ากล่าวตักเตือนอะไร สาเหตุดังกล่าวส่งผลต่อ ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของเยาวชนไทยเป็นอย่างมาก และนับเป็น อุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีคุณลักษณะนิสัยที่ดีงามหรือคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างยิ่ง (รุ่งพันธ์ สดเจริญ. 2548 : 22-23) สอดคล้องกับการสำรวจสถานภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทย โดยได้สำรวจ คุณธรรม 7 ด้าน ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต สติสัมปชัญญะ จิตอาสา ความขยันหมั่นเพียร และความรักชาติ พบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งยังเป็นนักเรียน นักศึกษา มีค่าคะแนนคุณธรรมทั้ง 7 ด้าน ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอายุ อื่น ๆ (ศูนย์วิจัยเอแบคฉันทธรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. 2551 : ก) จากผลงานวิจัยพบว่า มีวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เพิ่มสูงขึ้นได้เป็นที่น่าพึงพอใจ โดยได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ โดยใช้กลยุทธ์การอบรม เชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสอดแทรกคุณธรรม โดยใช้โครงการงาน โดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) และการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยใช้การกระตุ้นแอนิเมชัน ซึ่งพบว่าหลังการสอนผู้เรียนมีการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์เพิ่มขึ้น โดยในภาพรวมนักเรียนแสดงออกทางพฤติกรรมที่ดีขึ้น มีระดับปัญหาน้อยลง (วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี. 2550 : 114-115 ; พุทธชาติ ไชยนา. 2552 : 109-110 ; สำลี สีลาโคตร. 2553 : 112-113 ; ทองพูล ภูสิม. 2553 : 117-119 ;

พิมลพรรณ หิรัญยเอกภาพ. 2552 : 53-54 ; ดารัตน์ พงษ์สุวรรณ. 2554 : 54) นอกจากนี้ จากผลการวิจัยยังพบว่า การประสานร่วมมือกันทั้งในส่วนของโรงเรียน ครูและผู้บริหาร จะช่วยพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ (จักรพงษ์ ตั้งจิตนฤมาณ. 2553 : 93-97)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่าโรงเรียนสามารถจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามขั้นตอน มีรูปแบบการจัด กิจกรรมที่มีความหลากหลาย มีเนื้อหากิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งหลังจาก การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว พบว่าสามารถป้องกันเยาวชนจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และมีส่วนส่งเสริมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอีกด้วย (มณี ครุไชยศรี. 2550 : 51 ; พินิจ อุไรรักษ์. 2553 : 151-152) และจากผลการวิจัย ยังพบว่า การทำกิจกรรมกลุ่มและการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร มีผลทำให้ผู้เรียน กล้าแสดงพฤติกรรมมากขึ้น มีความรับผิดชอบและสามารถเสริมสร้างทักษะการมีส่วนร่วม ในสังคม (Carraway. 2001 : 62-65A ; Holloway. 2002 : 80-81)

การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนของโรงเรียน บ้านบ่อดิน ที่ผ่านมายังไม่ได้ผลเท่าที่ควร จากการเยี่ยมบ้านนักเรียน พบว่าผู้ปกครอง ของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย และบางส่วนต้องอพยพ ถิ่นฐานเข้าเมืองใหญ่ เพื่อหารายได้เพิ่มเติม ทำให้ต้องฝากเด็กไว้ในความดูแลของญาติผู้ใหญ่ บางครอบครัวมีปัญหาการหย่าร้าง นอกจากนั้นทางโรงเรียนบ้านบ่อดินได้จัดกิจกรรม การเรียนแบบเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษอีกด้วย เป็นผลให้ เกิดปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนขาดระเบียบวินัย มีพฤติกรรมก้าวร้าว ขาดจิตสำนึกที่ดี ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับน้อย และนักเรียนที่เป็นเด็กปกติ มีพฤติกรรมไม่ยอมรับเพื่อนที่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการพิเศษเรียนร่วม อย่างชัดเจน โรงเรียนจึงต้องหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ดีขึ้น ลดปัญหาในด้านพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือ เด็กปกติ และ เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้น้อยลงหรือหมดไป ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียนและผู้บริหาร ที่จะต้องร่วมกันดำเนินการพัฒนา ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มให้มีพฤติกรรมอยู่ในวิถีทางที่ถูกต้อง สร้างทัศนคติ ค่านิยม และมาตรฐาน ทางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ ชุมชนและสังคม

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้นำแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มาบูรณาการกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน 10 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ 9) มีความสามัคคี และ 10) มีความกตัญญู มาร่วมออกแบบกิจกรรมขึ้นใหม่ เป็นกิจกรรม บูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะให้มีเนื้อหากิจกรรมที่ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 10 ประการ มีความสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน แล้วนำไป ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเรียนร่วม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยคาดว่าจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม ของโรงเรียนบ้านบ่อดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ มีพัฒนาการด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่สูงขึ้น ส่งผลให้สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข และประสบผลสำเร็จ ในการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน บ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะ
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน บ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ของครูผู้สอนและนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะครั้งนี้ จะสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ปกครองในการเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และรู้จักสร้างสรรค์กิจกรรมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ และความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน และนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียน บ้านบ่อดิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นเด็กปกติ จำนวน 38 คน และเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ หมายถึง ชุดกิจกรรมที่บูรณาการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ลักษณะเข้าด้วยกัน คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 3-4) โดยใช้ หลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) คือ 1) กฎแห่งความพึงพอใจ หรือกฎแห่งผล 2) กฎแห่งความพร้อม และ 3) กฎแห่งการฝึกหัด และทฤษฎีการวาง เงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Operant Conditioning Theory) ซึ่งเน้นการเสริมแรง (สิริอร วิชชาวุธ. 2554 : 30-44 ; มาลินี จุฑาปะมา. 2554 : 75-80) มีเนื้อหากิจกรรม ที่ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 10 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ 9) ความสามัคคี และ 10) ความกตัญญู (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 5 ; โรงเรียนบ้านบ่อดิน. 2553 : 8) โดยในแต่ละกิจกรรมนั้น ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาปฏิบัติกิจกรรมอย่างสอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ชุดกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 10 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมต้นไม้แห่งความดี
2. กิจกรรมคนดีศรีบ่อดิน
3. กิจกรรมเปลี่ยนขยะเป็นเงิน
4. กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน

5. กิจกรรมเราทำได้
6. กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา
7. กิจกรรมคิดดีมีวินัย
8. กิจกรรมรักประเทศไทย
9. กิจกรรมท่องเที่ยวในโลกกว้าง
10. กิจกรรมฉันรักประเทศไทย

โดยแบ่งการดำเนินกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะออกเป็น

5 ชั้น ดังนี้

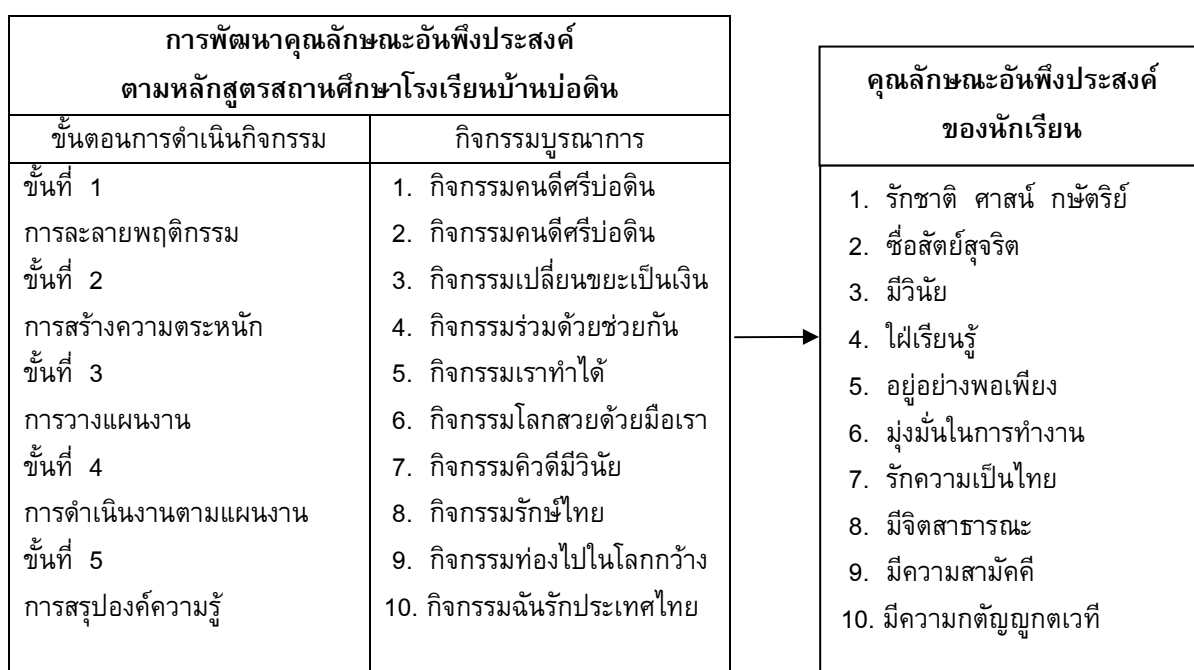
- ชั้นที่ 1 การละลายพฤติกรรม
- ชั้นที่ 2 การสร้างความตระหนัก
- ชั้นที่ 3 การวางแผนงาน
- ชั้นที่ 4 การดำเนินงานตามแผนงาน
- ชั้นที่ 5 การสรุปองค์ความรู้

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะสูงขึ้น

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะสูงขึ้น

5. ความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง คือ ครูผู้สอนและนักเรียน เห็นความสำคัญของการวิจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี ของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง และผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

3. มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

4. ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายาม ในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน

5. อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
6. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
7. รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
8. มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน
9. มีความสามัคคี หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความพร้อมเพรียง ความกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง วิวาทบาดหมางกันและกัน
10. มีความกตัญญู หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความรู้สึกสำนึกในการอุปการะ หรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีต่อตนเอง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การรายงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนเรียนร่วม ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นี้ มีการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน
  - 1.1 วิสัยทัศน์ เป้าหมายและหลักการ
  - 1.2 จุดมุ่งหมาย
  - 1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  - 1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 10 ประการ
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 2.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 2.2 ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 2.4 แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.1 การออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.3 การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.4 การสรุปผลการประเมิน
4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.1 ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.2 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.4 หลักการและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.5 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.6 แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน

1. วิสัยทัศน์ เป้าหมายและหลักการ

1. วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านบ่อดิน มุ่งมั่นที่จะบริหารสถานศึกษาทั้งระบบตามหลัก SBM มุ่งเน้นให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพิ่มศักยภาพของครูเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผสมผสานเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. เป้าหมาย

2.1 โรงเรียนมีแผนงานและโครงการรองรับวิสัยทัศน์และพันธกิจ

2.2 นักเรียนมีทักษะทางวิชาการให้ได้มาตรฐานของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นที่ยอมรับของชุมชน

2.3 บุคลากรได้รับการพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพกับงานที่ได้รับมอบหมาย

2.4 บุคลากรมีขวัญและกำลังใจ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่และข้อมูลข่าวสาร พัฒนาให้ทันต่อเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ พร้อมได้รับความร่วมมือจากชุมชน

2.6 มีการบริหารและจัดการอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

2.7 นักเรียนมีความปลอดภัยและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์

2.8 นักเรียนประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน และเป็นที่ยอมรับของชุมชน

2.9 ส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้นำตามระบอบประชาธิปไตย

2.10 นักเรียนเมื่อจบการศึกษาสามารถศึกษาต่อระดับสูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หลักการ

หลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

3.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

3.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

3.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

3.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

3.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ (โรงเรียนบ้านบ่อดิน. 2553 : 5-6)

สรุปได้ว่า หลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 มีการบริหารสถานศึกษาทั้งระบบตามหลัก SBM ได้กำหนดเป้าหมายและหลักการสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตร ดังนี้

2.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (โรงเรียนบ้านบ่อดิน. 2553 : 7)

สรุปได้ว่า จุดหมายของหลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 นั้น มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนสามารถมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

3.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร
มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะ
ของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
ตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือก
รับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธี
การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

3.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด
สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ
เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคม
ได้อย่างเหมาะสม

3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและ
อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและ
ข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม
แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มี
ประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

3.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ
ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
บุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันต่อ
การเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และรู้จักการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์
ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้
เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและ
สังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง
เหมาะสมและมีคุณธรรม (โรงเรียนบ้านบ่อดิน. 2553 : 7-8)

สรุปได้ว่า หลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 นั้น มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน
เกิดสมรรถนะหรือความสามารถสำคัญ 5 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ ด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะ
ชีวิตและการใช้เทคโนโลยี

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 10 ประการ

หลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้
สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยได้
กำหนดไว้ในคู่มือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา 10 ประการ ดังนี้
(โรงเรียนบ้านบ่อดิน. 2553 : 1-39)

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

นิยาม

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็น
พลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนาและเคารพเทิดทูน
สถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัด

- 1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ
- 1.2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย
- 1.3 ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักศาสนา
- 1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักชาติ
ศาสนา กษัตริย์

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ	1.1.1 ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมาย ของเพลงชาติได้ถูกต้อง 1.1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ 1.1.3 มีความสามัคคี ประองดอง
1.2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย	1.2.1 เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองดอง ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม 1.2.2 หวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย
1.3 ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตนตาม หลักศาสนา	1.3.1 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ 1.3.2 ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ 1.3.3 เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน
1.4 เคารพเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์	1.4.1 เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบัน พระมหากษัตริย์ 1.4.2 แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ 1.4.3 แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์สุจริต

นิยาม

ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง และผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

ตัวชี้วัด

2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ

2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านซื่อสัตย์สุจริต

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ	2.1.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง
	2.1.2 ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องละเอียดและเกรงกลัวต่อกระทำความผิด
	2.1.3 ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา
2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ	2.2.1 ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
	2.2.2 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง
	2.2.3 ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

3. มีวินัย

นิยาม

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ตัวชี้วัด

3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	3.1.1 ปฏิบัติตน ตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น 3.1.2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

4. ใฝ่เรียนรู้

นิยาม

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน

ตัวชี้วัด

4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	4.1.1 ตั้งใจเรียน 4.1.2 เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ 4.1.3 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ
4.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.2.1 ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม 4.2.2 บันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้ 4.2.3 แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5. อยู่อย่างพอเพียง

นิยาม

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด

5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม

5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	5.1.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม
	5.1.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี
	5.1.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล
	5.1.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเพื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด
5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	5.2.1 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร
	5.2.2 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6. มุ่งมั่นในการทำงาน

นิยาม

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัด

6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน

6.2 ทำงานด้วยความเพียรพยายาม และอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ตารางที่ 6 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	6.1.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 6.1.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ 6.1.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง
6.2 ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	6.2.1 ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน 6.2.2 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ 6.2.3 ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

7. รักความเป็นไทย

นิยาม

รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ตัวชี้วัด

7.1 ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที

7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7.3 อนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

ตารางที่ 7 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
7.1 ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูทวดเวที	7.1.1 แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูทวดเวทีต่อผู้มีพระคุณ 7.1.2 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย 7.1.3 ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย
7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	7.2.1 ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 7.2.2 ชักชวน แนะนำ ให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทย ที่ถูกต้อง
7.3 อนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	7.3.1 นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต 7.3.2 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย 7.3.3 แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

8. มีจิตสาธารณะ

นิยาม

มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน

ตัวชี้วัด

8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ตารางที่ 8 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	8.1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ 8.1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน 8.1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น
8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	8.2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ 8.2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม 8.2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

9. มีความสามัคคี

นิยาม

ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียง ความกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง วิวาทบาดหมางกันและกัน

ตัวชี้วัด

9.1 มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของส่วนรวม

9.2 เป็นผู้ประสานความสามัคคีในหมู่คณะ

ตารางที่ 9 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีความสามัคคี

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
9.1 มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของส่วนรวม	9.1.1 เข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมที่ทางโรงเรียน ชุมชนจัดขึ้น ร่วมกับเพื่อน ครู ผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน และร่วมอย่างแข็งขันด้วยความเต็มใจ 9.1.2 ปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี 9.1.3 มีความสามัคคี ประองดอง
9.2 เป็นผู้ประสานความสามัคคีในหมู่คณะ	9.2.1 ประสานความสามัคคีในการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมที่ทางโรงเรียน ชุมชนจัดขึ้น ร่วมกับเพื่อน ครู ผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน 9.2.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้ประสานสามัคคีในหมู่คณะ

10. มีความกตัญญู

นิยาม

ความกตัญญู หมายถึง ความรู้คุณ กล่าวคือ ความรู้สึกสำนึกในการอุปการะหรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีต่อตนเอง

ตัวชี้วัด

10.1 แสดงความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ

10.2 ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อนลำบาก

ตารางที่ 10 ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีความกตัญญู

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
10.1 แสดงความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ	10.1.1 แสดงความเคารพพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ด้วยความนอบน้อม 10.1.2 แสดงความเคารพ นับถือ ยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
10.2 ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อนลำบาก	10.2.1 ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อน 10.2.2 ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณลำบาก

สรุปได้ว่า หลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 นั้น ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีก 2 ข้อ รวมทั้งสิ้น เป็น 10 ข้อ เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนบ้านบ่อดิน คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ 9) มีความสามัคคี และ 10) มีความกตัญญู ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้น สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน พ.ศ. 2552 ได้กำหนดเป้าหมายและหลักการสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีจุดมุ่งหมายมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหรือความสามารถสำคัญ 5 ประการ คือ ด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ให้ผู้เรียนมีความรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม และเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนสามารถมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ และได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีก 2 ข้อ รวมทั้งสิ้น เป็น 10 ข้อ เพื่อใช้ในการพัฒนา

ผู้เรียนในโรงเรียนบ้านบ่อดิน คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ 9) มีความสามัคคี และ 10) มีความกตัญญู

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคำที่แปลมาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Character Education” ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกับ “Moral Education” และ “Virtue Education” ซึ่งคำเหล่านี้มักจะใช้แทนกันและใช้ในความหมายเดียวกัน ในเชิงการจัดการศึกษาหรือกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีพฤติกรรม และความคิดที่ดีงาม ตามอุดมคติที่สังคมพึงประสงค์ (ชนันท์ ชาติทอง. 2552 : 162) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงเป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐาน

การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 53)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะด้านพฤติกรรม และความคิดที่ดีงามที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นกับบุคคลหรือผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

2. ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา

ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การมาเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (สำนักนายกรัฐมนตรื. 2545 : 13-15)

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 53)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และมีจิตสำนึกที่ดี เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความสำคัญในด้านการนำไปวางแผนออกแบบวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างเหมาะสม ซึ่งได้มีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์ แนวคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์สืบเนื่องมาจากภาวะจิตใต้สำนึกที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1.1 อิด (Id) เป็นพลังงานดัดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด เป็นสัญชาตญาณแรงขับจากภายในเป็นตัวกระตุ้นให้มีการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามความต้องการโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องแต่อย่างไร มุ่งหาทางตอบสนองความต้องการของตนเท่านั้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่า สันดานดิบของมนุษย์ก็ได้

1.2 อีโก้ (Ego) เป็นพลังแห่งการรู้และความเข้าใจ การรับรู้ข้อเท็จจริง การใช้เหตุผล การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย พลังอีโก้นี้เป็นพลังจิตที่คอยยับยั้งการแสดงพฤติกรรมตามความต้องการของอิด โดยจะทำหน้าที่ควบคุมจิตใจมิให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับ กฎเกณฑ์ของสังคม

1.3 ซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) เป็นส่วนหนึ่งของจิตที่เกี่ยวกับการรับรู้ทางด้านคุณธรรม คอยกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมตามบรรทัดฐานทางสังคม สนับสนุนอีโก้ให้แสดงพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง มีลักษณะเป็นค่านิยมต่าง ๆ เช่น ความดี ความซื่อ ความผิด มโนธรรม คุณธรรม ความยุติธรรม

บุคลิกภาพของมนุษย์เกิดจากการทำงานร่วมกันของพลังทั้ง 3 นี้ พลังใดมีอิทธิพลเหนือพลังอื่น ย่อมเป็นตัวชี้ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เช่น ถ้าพลังอีโก้มีอำนาจสูง ก็มีบุคลิกเป็นเด็กที่เอาแต่ใจตนเอง ถ้าพลังอีโก้มีอำนาจสูง ก็จะเป็นคนมีเหตุผล เป็นนักปฏิบัติที่ดี ถ้าพลังซูเปอร์อีโก้มีอำนาจสูง ก็จะเป็นคนที่มีอุดมการณ์ เป็นนักพัฒนาสังคม จากแนวคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่า จริยธรรมของเด็กจะได้รับการปลูกฝังและถอดแบบมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และผู้ใกล้ชิดเป็นสำคัญ (Freud. 1949 : 538)

2. ทฤษฎีของเพียเจต์ แนวคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่า สติปัญญาหรือความสามารถในการรู้คิดเป็นพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูงมักเป็นผู้ที่มีความสามารถคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ และสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำได้ เพียเจต์ได้เสนอพัฒนาการทางการรู้คิดไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นระยะการเคลื่อนไหวสัมผัส (The Sensor Motor Stage) เป็นช่วงของเด็กแรกเกิดถึงอายุ 2 ขวบ จะมีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับความคงที่ของวัตถุ ในช่วงนี้จะเกิดกระบวนการ 2 ประเภท คือ

1.1 การดูดซึม (Assimilation) เป็นการรับรู้เข้าสู่โครงสร้างเดิมและเข้าสู่ระบบเดิม เป็นการปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับการรู้คิดของตน และปฏิเสธสิ่งที่ไม่เข้ากับการรู้คิดของตน

1.2 การปรับเปลี่ยน (Accommodation) เป็นการปรับความคิดหรือปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ เกิดการยอมรับประสบการณ์ใหม่ กระบวนการทั้งสองจะทำให้บุคคลเกิดความสมดุล (Equilibration)

ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนการปฏิบัติการ (The Preoperational Stage) เป็นช่วงของเด็กอายุ 2-7 ขวบ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ส่วนแรกปรากฏในเด็กอายุ 2-4 ขวบ เด็กจะมีพัฒนาการทางสำนึกมากขึ้น และสามารถสำรวจสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น เรียนรู้คำและพฤติกรรมใหม่ ๆ แต่มีความคิดและพฤติกรรมที่เด่น คือ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) เด็กเชื่อว่าสิ่งที่ตนเห็นตนเข้าใจนั้น คนอื่น ๆ ก็เห็นและเข้าใจอย่างที่ตนเห็นและตนเข้าใจ ในช่วงนี้เด็กจะมีการเลียนแบบผู้ปกครองมาก ไม่ว่าจะเป็นคำพูด ท่าทาง กิริยามารยาทและพฤติกรรม ในช่วงนี้กระบวนการ Assimilation เป็นกระบวนการที่ใช้มาก โดยเมื่อเด็กเล่น เด็กจะเข้าใจ

สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้างมากขึ้น รวมทั้งกระบวนการ Accommodation เช่น การเลียนแบบจะ
ช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กจากการเรียนรู้ทางสังคม

2.2 ส่วนที่สองปรากฏในเด็กอายุ 4-7 ขวบ เป็นขั้นการคิดแบบอัตสัมฤทธิ์
(Initiative Thought) เด็กจะลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางลง จากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม
เด็กอาจยังแยกไม่ออกระหว่างความเพ้อฝันหรือนิทานกับความเป็นจริง ช่วงนี้พัฒนาการ
ทางความคิดเริ่มมีมากขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรม (The Stage of Formal Concrete
Operations) ปรากฏในเด็กอายุ 5-10 ขวบ มีความคิดที่จัดเป็นระบบมากขึ้น สามารถคิด
ทบทวนกลับและมีสิ่งกีดขวางในเชิงของมวลสาร ปริมาตร และน้ำหนัก

ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติการแบบระบบ (The Stage of Formal Operations)
เป็นความสามารถในการคิดแบบสมมุติและการคิดเป็นเหตุเป็นผล โดยมีลักษณะระบบคิด
เป็น 3 ประการ คือ

4.1 การสร้างการทวนกลับความคิดเกี่ยวกับความจริงกับความเป็นไปได้
(Thinking in Possibilities) ผู้มีความสามารถในการคิดขั้นนี้ จะสามารถคิดสลับไปมาระหว่าง
ความจริงกับความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นความคิดสมมุติ ผู้ที่มีพัฒนาการในขั้นนี้จะสามารถคิด
ในเชิงนามธรรมได้

4.2 ความคิดแบบตั้งสมมุติฐานจากหลักที่กว้างกว่า (Hypothetical-
Deductive Thinking) ผู้ที่คิดในเชิงนามธรรมได้จะสามารถตั้งสมมุติฐานได้ แล้วตรวจสอบ
สมมุติฐานด้วยการทำวิจัย

4.3 การคิดถึงการคิด (Thinking about Thinking) ผู้ที่คิดในขั้นนามธรรม
แบบระบบ ขั้นนี้จะสามารถคิดถึงความหมาย ความสำคัญ คติวิเคราะห์ และหาเหตุผล
ประกอบการคิดหรือการจินตนาการของตนเอง ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดและการวิจารณ์
ตนเองได้

การพัฒนาทางการรู้ การคิดของเพียเจต์ทั้ง 4 ขั้นต่อนั้น ในแต่ละขั้นตอนจะมี
การเกิดการรู้ การคิดอย่างค่อยเป็นค่อยไปอย่างเป็นระบบหรือเป็นกระบวนการ (ศูนย์ส่งเสริม
และพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). 2551 : 15-18)

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก แนวคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่า
เด็กวัยแรกเกิด-2 ขวบ ปัญญาความคิดอยู่ในขั้นต่ำเกินกว่าที่จะเข้าใจความถูกต้องของ
การกระทำ เมื่ออย่างเข้าสู่ระยะที่ 2 อายุ 2-7 ปี เริ่มที่จะเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องของ
การกระทำ เมื่ออย่างเข้าสู่ระยะที่ 3 อายุ 7-12 ปี เด็กสามารถคิดตามหลักเหตุผลได้
แต่จำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่ป็นรูปธรรม เช่น จัดประเภทให้เป็นระบบได้ และเข้าใจ
ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่ป็นรูปธรรมได้ เมื่อความคิดของเด็กในระยะ

ที่ 2 และ 3 ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตของการนึกคิดเอาเอง และการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม ความคิดเกี่ยวกับความถูก-ผิดจึงจำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น ไม่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเป็นระบบ โคลเบิร์ตจัดอยู่ในระดับที่ 1 คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre Conventional Level) ผู้ที่สามารถคิดในเชิงเหตุผลนามธรรมได้ เป็นผู้ที่มียุโรปประมาณ 12 ปีขึ้นไป สามารถเข้าใจบทบาทของบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นระบบ จะตัดสินความถูกผิดของการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ของสังคมไทย ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิดในการทำงานนี้จัดอยู่ในระดับที่ 2 คือ ระดับกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Morality) สำหรับผู้ที่สามารถคิดเชิงตรรกะได้เป็นอย่างดี อาจจะพัฒนาการรับรู้ของตนเองในระดับที่สูงขึ้นไปอีกอยู่ในระดับที่ 3 คือ ระดับสูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม (Post Conventional Morality) ซึ่งสามารถตัดสินความถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม แล้วไตร่ตรองด้วยตนเองว่าถูกต้อง ผู้ที่สามารถตัดสินความถูกต้องของการกระทำในระดับสูงนี้ ต้องอาศัยปัญญาความคิดระดับสูง และเป็นผู้ที่ช่างคิดช่างสังเกต ผู้ที่จะวิพากษ์กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ ต้องใช้เวลาอีกหลายปี จากเริ่มวัยรุ่นจนกระทั่งอายุอย่างน้อย 20 ปี จึงจะทำได้ (พิศเพลิน เขียวหวาน และคณะ. 2546 : 3-5)

4. ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของแคธวอลและคณะ แนวคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่าลำดับการเกิดลักษณะนิสัยของบุคคลแบ่งเป็น 5 ชั้น ดังนี้

4.1 ชั้นรับรู้ (Receiving) เป็นการพัฒนาขั้นแรกสุด ชั้นนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบต่อประสาทสัมผัสของเขา แบ่งเป็น 3 ชั้นย่อย คือ

4.1.1 ชั้นรู้ตัว ได้แก่ การสังเกต รับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้า

4.1.2 ชั้นตั้งใจรับ ได้แก่ การมีความตั้งใจฝักใฝ่ต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง เริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเร้าเฉพาะอย่างนั้นแล้วจึงยอมรับ

4.1.3 ชั้นการเลือกสรรสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ การเลือกรับเฉพาะอย่าง เช่น สนใจอ่านเฉพาะบางเรื่อง สนใจตอบคำถามเฉพาะบางคำถาม

4.2 ชั้นตอบสนอง (Responding) เป็นการพัฒนาที่สูงขึ้นมาอีกชั้นหนึ่งในชั้นนี้บุคคลไม่เพียงรับรู้สิ่งเร้าเท่านั้น แต่จะเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า 3 ลักษณะ คือ

4.2.1 ชั้นเต็มใจตอบสนอง เป็นการยินยอมปฏิบัติตามหลักการหรือกฎเกณฑ์และยอมรับในสิ่งที่รับรู้มา

4.2.2 ชั้นตั้งใจตอบสนอง เป็นชั้นที่บุคคลเริ่มอาสาที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการกับผู้อื่น และอาจมีการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ขัดกับสิ่งที่ตนรับรู้มา

4.2.3 **ขั้นพอใจตอบสนอง** เป็นขั้นที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อพฤติกรรม หรือการแสดงออกของผู้อื่นที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสิ่งที่รับรู้มา เป็นการเลือกตอบสนองต่อสิ่งเร้า

4.3 **ขั้นเห็นคุณค่า (Valuing)** เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่รับรู้และสิ่งที่ตอบสนองแล้ว เขาเริ่มยอมรับสิ่งที่ได้รับรู้มาว่าสิ่งใดมีความหมายต่อเขา และสิ่งใดไม่มีค่าไม่มีความหมายต่อเขา เขาจะแสดงออกด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการพัฒนาย่อย คือ

4.3.1 **การยอมรับค่านิยม** ได้แก่ พยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในสิ่งเร้า นั้น ๆ พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้งเข้า

4.3.2 **การแสดงความนิยมในค่านิยม** ได้แก่ การเข้าช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งที่เห็นด้วย

4.3.3 **การเข้าร่วมงาน** ได้แก่ การเข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เขาเห็นคุณค่าและปฏิเสธ คัดค้าน โต้แย้ง หรือขัดขวางการปฏิบัติงานหรือพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า

4.4 **ขั้นจัดระบบ (Organization)** เมื่อบุคคลพัฒนาคุณลักษณะมาถึงขั้นนี้ เขาจะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับ และจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม (Value) ที่เขาเห็นคุณค่าหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กัน พยายามจัดลำดับค่านิยมเหล่านั้นและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่เขายอมรับนั้น ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นย่อย 2 ขั้น คือ

4.4.1 **ขั้นสร้างความเข้าใจในค่านิยม** เขาจะแสดงออกโดยการเข้าร่วมกลุ่มอภิปราย ร่วมสร้างแนวคิด เปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ

4.4.2 **ขั้นสร้างระบบค่านิยม** เขาจะพยายามชักนำนักค่านิยมต่าง ๆ ที่เขายอมรับ จัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น สร้างแผน สร้างกฎเกณฑ์ ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับและระบบที่เขาสร้างขึ้น แล้วนำไปใช้กับตัวเอง หรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับกับระบบนั้น

4.5 **ขั้นเกิดกิจนิสัย (Characterization)** เป็นพัฒนาการที่ต่อจากขั้นจัดระบบ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการวางตัว หรือการยอมรับสิ่งที่บุคคลเห็นคุณค่ามาเป็นลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ เมื่อการจัดระบบสำหรับตัวเองเข้ารูปเข้ารอยแล้ว บุคคลก็จะยึดระบบที่จัดนั้นเป็นของตนเอง แล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไปจนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่เขาอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้า เขาก็จะตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวา จนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด ขั้นเกิดกิจนิสัยสามารถแบ่งเป็นขั้นย่อย 2 ขั้น คือ

4.5.1 ชั้นสร้างข้อสรุป ได้แก่ การพยายามปรับปรุงระบบจนอยู่ในขั้นสมบูรณ์ในตัว ตามแนวหรือระบบที่ตนเองต้องการ

4.5.2 ชั้นจินตนิมิต ได้แก่ การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ จนได้รับการยอมรับจากวงกว้างหรือหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขา

การแสดงออกหรือนิมิตที่ปฏิบัติเป็นประจำของบุคคลนั้น มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวบุคคล ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในแต่ละบุคคลได้ไม่เท่ากัน (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 59-60)

5. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แนวคิดของทฤษฎีนี้ได้เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุขของคนไทย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

5.1 ส่วนแรก คือ ราก แทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

5.1.1 สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์

5.1.2 ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้าน และการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้คิดของเพียเจต์ (Piaget)

5.1.3 ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทรเห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของคนอื่น

5.2 ส่วนที่สอง คือ ลำต้น เป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

5.2.1 ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม

ทศนคติ หมายถึง การเห็นประโยชน์-โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอใจไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

5.1.2 เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

5.1.3 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถในการอดได้ รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้

5.1.4 ความเชื่อในอำนาจตน

ความเชื่อในอำนาจตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่ เกิดจากการกระทำของตนเอง มิใช่เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือการควบคุมของคนอื่น เป็นความรู้สึกในการทำนายได้ ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Locus of Control ของรอตเตอร์ (Rotter)

5.1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของแมคคลีแลนด์ (McClelland)

5.3 ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและเก่ง ซึ่งแสดงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

5.3.1 พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

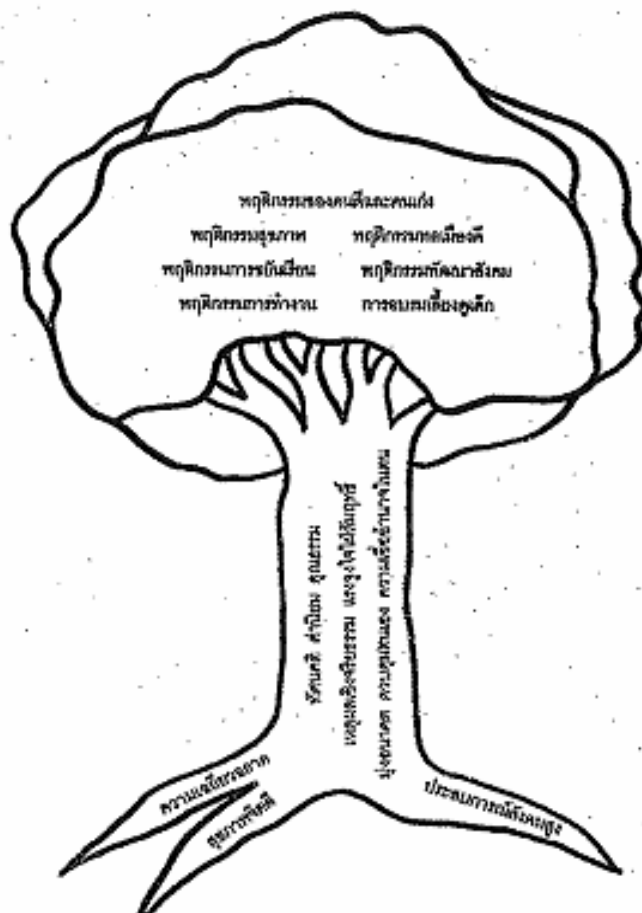
5.3.1.1 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ทำร้ายหรือทำลายตนเอง เช่น การดูแลสุขภาพของตนเอง การบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด ไม่เล่นการพนัน เป็นต้น

5.3.1.2 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำร้ายทำลายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษ ไม่ก้าวร้าว ขับขี่รถอย่างมีมารยาท ซื่อสัตย์ เป็นต้น

5.3.2 พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

5.3.2.1 พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมการปกครองของหัวหน้า และเคารพกฎหมาย เป็นต้น

5.3.2.2 พฤติกรรมพัฒนา เป็นการพัฒนาตนเอง ผู้อื่น และสังคม เช่น ใฝ่รู้ รักการอ่าน เป็นกัลยาณมิตร การอาสาช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เป็นต้น

ภาพที่ 2 แสดงทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุนาวิณ ระบุจุดลักษณะ
 8 ประการ ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนไทย (ดวงเดือน พันธุนาวิณ.
 2538 : 2-5)

สรุปได้ว่า จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดและทฤษฎีใดก็ตาม จะเน้นการสอนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ
 ทางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปในทางที่ดีและมีความเหมาะสม

4. แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะ
 เป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัย
 การบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝัง
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่าง ๆ

ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

4.1 บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

4.2 จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.3 จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.4 ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน

แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น สามารถพัฒนาได้โดยการนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ไว้ไป บูรณาการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่าง ๆ และ กิจวัตรประจำวันของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 70)

สรุปได้ว่า ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรนั้น สถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่าง ชัดเจน ซึ่งจะต้องพิจารณาจากนิยาม ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ แล้วจึงกำหนดกิจกรรม สำหรับนำมาใช้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเหมาะสมต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี (2550 : 114-115) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนบ้านสิงห์สะอาด อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ก่อนการพัฒนา นักเรียนขาดคุณธรรมจริยธรรมหลายด้าน ปัญหาหลักคือ ขาดคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความประหยัด ด้านความกตัญญู และด้านความรับผิดชอบ ผลการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การนิเทศ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีคุณธรรมจริยธรรมสูงขึ้น อยู่ในระดับพึงพอใจ

พิมลพรรณ หิรัญเอกภาพ (2552 : 53-54) ได้ศึกษาการพัฒนาการรู้ตน แอนิเมชันเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยการรู้ตนแอนิเมชันเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

พุทธิชาติ ไชยนา (2552 : 109-110) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียน ท่าสงครามวิทยา อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ในระยะที่ 1

ได้มีการพัฒนาโดยการใช้กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ทำให้นักเรียนส่วนมากมีการพัฒนาขึ้น แต่มีนักเรียนส่วนน้อยยังไม่พัฒนาเป็นที่พอใจ เนื่องจากเป็นการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางยังไม่มากพอ ยังเป็นลักษณะที่ครูเป็นผู้ให้การอบรม เป็นผู้ป้อนข้อมูลให้นักเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียว ทำให้นักเรียนขาดการเรียนรู้เอง ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงได้พัฒนาในระยะที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานคุณธรรม ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้น ให้ความสนใจในการเรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานกลุ่ม ให้ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบมากขึ้นทุกคน ที่สำคัญนักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้ที่รักการอ่านมากขึ้น

วันเพ็ญ เนตรประไพ (2553 : 111-119) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน มารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งในส่วนของสภาพจริงและสภาพที่คาดหวัง โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมของสภาพจริง 3.829 มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมของสภาพที่คาดหวัง 4.238 นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เรียงตามลำดับ คือ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และรักความเป็นไทย การเปรียบเทียบผลประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังพบว่า 1) จำแนกตามเพศในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองเพศหญิงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงกว่าเพศชาย 2) จำแนกตามอายุในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงสุด 3) จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงสุด 4) จำแนกตามอาชีพในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงสุด 5) จำแนกตามรายได้ของผู้ปกครองในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาท มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงสุด 6) จำแนกตามภูมิลำเนาของผู้ปกครองในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงสุด

สำลี สีลาโคตร (2553 : 112-113) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ ด้านวินัย ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมีจิตสาธารณะ มีปัญหาในระดับมากที่สุด ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน หลังการพัฒนาโดยใช้โครงการ พบว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทุกโครงการ โดยในภาพรวมนักเรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ดีขึ้น มีระดับปัญหาน้อยลง

ทองพูล ภูสิม (2553 : 117-119) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพก่อนการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ พฤติกรรมโดยรวมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีระดับพฤติกรรมยังไม่เป็นไปตามความต้องการของคณะครูและผู้บริหาร หลังจากได้พัฒนาโดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) และการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาในทุกด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมในแต่ละด้านก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยจากครู 3.50 ผู้ปกครอง 3.49 และนักเรียน 3.69 หลังการพัฒนา พบว่าพฤติกรรมของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากครู 4.49 ผู้ปกครอง 4.48 และนักเรียน 4.49

จักรพงษ์ ตั้งจิตนฤมาณ (2553 : 93-97) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านตลาดไพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านตลาดไพร ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านตลาดไพร คือ 1) บทบาทของโรงเรียน โดยผู้บริหารจัดประชุมบุคลากรวางแผนการดำเนินงาน จัดทำโครงการ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการ ประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน 2) บทบาทของครูผู้สอน ต้องปฏิบัติตามกิจกรรมตามโครงการ งานที่ได้รับมอบหมาย มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลของแต่ละกิจกรรมของโครงการ งานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อปรับปรุงส่งเสริมให้โครงการ งานที่ได้รับมอบหมาย

บรรลุตามวัตถุประสงค์ 3) บทบาทของผู้ปกครอง ผู้ปกครองต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี สังเกตพฤติกรรมบุตรหลาน คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ส่งเสริม ตักเตือน และให้ความร่วมมือสนับสนุนโครงการ งานและกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้และเป็นคนดี อยู่ในครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุข

ดาร์ตัน พงษ์สุวรรณ (2554 : 54) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ผลการศึกษาพบว่า ระดับพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบโครงการในชั้นเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น มีระดับพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยครูประเมินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนประเมินตนเองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโครงการทั้ง 5 โครงการ พบว่ามีเพียง 2 โครงการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโครงการที่ 5 มีคะแนนสูงกว่าโครงการที่ 1

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Lewis (2001 : 89) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัยในชั้นเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียน โดยศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษา 21 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา 21 โรงเรียน โดยศึกษาบทบาทของวินัยในชั้นเรียนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบของนักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และความเรียบร้อยในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูมีปฏิริยาโต้ตอบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนโดยใช้วินัยในการลงโทษเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความรับผิดชอบและส่งผลกระทบต่อผลของการทำกิจกรรมของนักเรียน ดังนั้นครูควรใช้เทคนิคเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน การเสริมแรงเพิ่มขึ้น

Enciso (2001 : 39) ได้ศึกษาความตระหนักเกี่ยวกับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าครูคือตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานนโยบายด้านวินัยนักเรียนให้สำเร็จ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดชั้นเรียน ส่วนครูมีความคิดเห็นว่าทั้งครูและผู้บริหารต่างก็ต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน ส่วนนักเรียนนั้นมีความคิดเห็นว่าผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่สุดในการดูแลบุตรหลานด้านระเบียบวินัย

Bonawiz (2002 : 1433-A) ได้ศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบการพัฒนา จริยธรรมของนักศึกษาที่เรียนจริยศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาทุกคน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่เรียนรายวิชาจริยศาสตร์มีระดับ การพัฒนาจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนเท่ากันแต่ไม่ได้เรียนวิชานี้ แสดงว่า จริยธรรมย่อมเกิดจากการปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้ผู้เรียนแสดงออกตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของสังคม

Grandmont (2002 : 63-01A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกฝนระเบียบวินัยโดยใช้ ระบบประชาธิปไตย พบว่า การบีบบังคับแม้ว่าจะจะเป็นวิธีการในการฝึกวินัยในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ โดยครูจะต้องใช้ความเด็ดขาดเป็นหลักในการฝึกก็ตาม แต่การฝึกความรับผิดชอบนั้น ครูจะต้องศึกษาหารูปแบบ แนวทาง และมีการสร้าง สถานการณ์จริงเพื่อฝึกนักเรียน โดยยึดหลักการให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิด ความพึงพอใจ รู้จักปกครองตนเอง จนทำให้มีความเคารพตนเอง มีความรับผิดชอบ ในชั้นเรียน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นเป็นผลมาจากครูและผู้บริหารโรงเรียนมากกว่าสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและการดูแลปกครอง ตลอดจนการจัดการบริหารในชั้นเรียนต่อไป

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ได้มีการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เพิ่มสูงขึ้นได้เป็นที่น่าพึงพอใจ โดยได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม โดยใช้โครงงาน โดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) และการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยใช้การตั้งแอนิเมชัน ซึ่งพบว่าหลังการสอน ผู้เรียนมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้น โดยในภาพรวมนักเรียนแสดงออก ถึงพฤติกรรมที่ดีขึ้น มีระดับปัญหาน้อยลง นอกจากนี้ยังพบว่ามีศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ จำเป็น และแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอีกด้วย ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างยิ่ง และแนวทางที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ดีนั้น จะต้องมีการประสานร่วมมือกันตามบทบาท หน้าที่ทั้งส่วนของโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง ในต่างประเทศก็มีการศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเช่นกัน โดยใช้ระบบประชาธิปไตย ซึ่งพบว่าการฝึกความรับผิดชอบนั้นจะต้องยึดหลักการให้กำลังใจแก่ผู้เรียนและให้ผู้เรียน เกิดความพึงพอใจ และการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนานิสัยในชั้นเรียน และความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งพบว่าการที่ครูได้ตอบสนองต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในชั้นเรียนโดยการลงโทษ จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน ครูจึงควรใช้เทคนิคการส่งเสริมสนับสนุนและการเสริมแรงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีการศึกษา

ในเรื่องความตระหนักเกี่ยวกับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งพบว่า ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียน และจากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาที่เรียนจริยศาสตร์ พบว่า นักศึกษาที่เรียนรายวิชาจริยศาสตร์มีระดับการพัฒนาจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่มีระดับการเรียนเท่ากันแต่ไม่ได้เรียนวิชานี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจริยธรรมย่อมเกิดจากการปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้ผู้เรียนแสดงออกตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมและความคิดที่ตีมตามอุดมคติที่สังคมพึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดกับบุคคลหรือผู้เรียน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและมีจิตสำนึกที่ดีดังกล่าว จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดและทฤษฎีใด ก็ตาม จะเน้นการสอนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปในทางที่ดี เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น พบว่า ได้มีการใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการสอดแทรกคุณธรรม โดยใช้โครงงาน โดยใช้กระบวนการวงจร คุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และโดยใช้การ์ตูน แอนิเมชัน มาใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เพิ่มสูงขึ้นได้เป็นที่น่าพึงพอใจ โดยในภาพรวมนักเรียนแสดงออกทางพฤติกรรมที่ดีขึ้น มีระดับปัญหาน้อยลง ผู้ปกครอง มีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างยิ่ง และแนวทางที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ดีนั้น จะต้องมีการประสานร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง พบว่าการฝึกความรับผิดชอบนั้นจะใช้หลักการให้กำลังใจแก่ผู้เรียน และให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ พบว่าการที่ครูได้ตอบสนองพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ด้วยการลงโทษนั้น จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน ครูจึงควรใช้ เทคนิคการส่งเสริมสนับสนุนและการเสริมแรงเพิ่มขึ้น และยังพบว่าการปลูกฝังจริยธรรม อย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมได้

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. การออกแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพิ่มเติมนั้น

มีแนวทางในการออกแบบการประเมินดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 115-118)

- 1.1 ศึกษาทำความเข้าใจนิยาม ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ในรายชื่อของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 1.2 พิจารณาเลือกหรือกำหนดพฤติกรรมที่สามารถประเมินได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมตัวชี้วัดและนิยามของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อนั้น ๆ
- 1.3 เลือกรูปแบบของเครื่องมือให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับประเด็นพฤติกรรมประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่

- 1.3.1 แบบสังเกต (Observation)
- 1.3.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview)
- 1.3.3 แบบตรวจสอบรายการ (Check List)
- 1.3.4 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
- 1.3.5 แบบวัดสถานการณ์ (Situation)
- 1.3.6 แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Records)
- 1.3.7 แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (Self Report)

สรุปได้ว่า การออกแบบเพื่อใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น จะต้องศึกษานิยาม ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงนำมากำหนดเป็นพฤติกรรมที่มีความชัดเจนสามารถประเมินได้ในรายการประเมิน และเลือกใช้รูปแบบของเครื่องมือให้มีความเหมาะสมกับพฤติกรรมประเมินนั้น ๆ

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีหลักในการสร้าง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 127)

- 2.1 การเขียนข้อความหรือรายการที่จะประเมินต้องมีความชัดเจน
- 2.2 รายการพฤติกรรมที่จะประเมินต้องครอบคลุมตัวชี้วัด โดยพิจารณาจากพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดในแต่ละข้อของคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ๆ
- 2.3 พฤติกรรมสำคัญที่ไม่สามารถประเมินได้ จะต้องวิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญนั้นให้เป็นพฤติกรรมย่อย ๆ ที่สามารถสังเกตและประเมินได้
- 2.4 เมื่อกำหนดข้อความหรือรายการพฤติกรรมที่จะประเมินแล้ว ก็นำไปจัดทำเครื่องมือประเมินตามรูปแบบที่ได้ออกแบบไว้

สรุปได้ว่า ในการสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น รายการพฤติกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละข้อ จะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและประเมินได้ และต้องมีความชัดเจน ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนดในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อนั้น ๆ

3. การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น จะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีความชัดเจนเหมาะสม เพราะเกณฑ์การประเมินจะเป็นแนวทางในการให้คะแนนเพื่อใช้ประเมินค่าผลการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน เกณฑ์เหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนควรประพฤติจนกลายเป็นนิสัยได้ เกณฑ์การประเมินมี 2 ลักษณะดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 137-138)

3.1 เกณฑ์การประเมินในภาพรวม (Holistic Rubrics) คือแนวทางการให้คะแนนโดยพิจารณาจากภาพรวมการปฏิบัติ ซึ่งจะมีคำอธิบายลักษณะของการปฏิบัติในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน เช่น มีวินัย

ระดับ 3	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาได้ด้วยตนเอง
ระดับ 2	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นบางครั้ง
ระดับ 1	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วนใหญ่

3.2 เกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น (Analytic Rubrics) คือแนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาแต่ละส่วนของการปฏิบัติ ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดคำอธิบายลักษณะของการปฏิบัติในส่วนนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่น มีวินัย มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 11 เกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	1	2	3
ปฏิบัติตามข้อตกลง	ปฏิบัติตามข้อตกลง	ปฏิบัติตามข้อตกลง	ปฏิบัติตามข้อตกลง
กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัวและโรงเรียน	กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน โดยต้อง มีการเตือนเป็นส่วนใหญ่	กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน โดยต้อง มีการเตือนเป็นบางครั้ง	กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน ได้ด้วย ตนเอง
การตรงต่อเวลา	ปฏิบัติตามกิจกรรมหรือ ทำงานที่ได้รับ มอบหมายเสร็จทันเวลา ได้ด้วยตนเอง โดยต้อง มีการเตือนเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติตามกิจกรรมหรือ ทำงานที่ได้รับ มอบหมายเสร็จทันเวลา ได้ด้วยตนเอง โดยมี การเตือนเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติตามกิจกรรมหรือ ทำงานที่ได้รับ มอบหมายเสร็จทันเวลา ได้ด้วยตนเอง

สรุปผลการประเมิน

5-6 คะแนน หมายถึง ดีเยี่ยม

3-4 คะแนน หมายถึง ดี

1-2 คะแนน หมายถึง ผ่าน

สรุปได้ว่า เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นแนวทางในการให้คะแนนเพื่อใช้ประเมินค่าผลการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน มี 2 ลักษณะ คือ 1) เกณฑ์การประเมินในภาพรวม และ 2) เกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น ซึ่งในแต่ละเกณฑ์จะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม

4. การสรุปผลการประเมิน

การประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น มีความละเอียดอ่อนเพราะเป็นเรื่องของการพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดในตัวผู้เรียน การประเมินผลจึงต้องคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเมื่อได้รับการพัฒนาเป็นระยะ หรือเมื่อสิ้นปีการศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีแนวทางการสรุปผลการประเมินที่ชัดเจนและเป็นธรรมสำหรับผู้เรียน จึงมีแนวทางในการกำหนดเกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินในแต่ละขั้นตอน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 138-143)

4.1 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
แต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 1 รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์
ตัวชี้วัด

- 1.1 เป็นพลเมืองของชาติ
- 1.2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย
- 1.3 ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา
- 1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ตารางที่ 12 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 1
รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 3-4 ตัวชี้วัด และไม่มีตัวชี้วัดใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1-2 ตัวชี้วัด และไม่มีตัวชี้วัดใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด หรือ 3. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 3 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 1 ตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1-2 ตัวชี้วัด และตัวชี้วัดที่เหลือได้ผลการประเมินระดับผ่าน
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต
ตัวชี้วัด

- 2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ
- 2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

ตารางที่ 13 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 2
ข้อสัത്യสุจริต

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับดีจำนวน 1 ตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 1 ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 3 มีวินัย
ตัวชี้วัด

3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว
โรงเรียน และสังคม

ตารางที่ 14 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 3 มีวินัย

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม
ดี (2)	ได้ผลการประเมินระดับดี
ผ่าน (1)	ได้ผลการประเมินระดับผ่าน
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้
ตัวชี้วัด

4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
4.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก
โรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้
และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตารางที่ 15 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับดีจำนวน 1 ตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 1 ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง
ตัวชี้วัด

- 5.1 ดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม
- 5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 16 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับดีจำนวน 1 ตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 1 ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน
ตัวชี้วัด

- 6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
- 6.2 ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จ

ตามเป้าหมาย

ตารางที่ 17 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 6
มุ่งมั่นในการทำงาน

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับดีจำนวน 1 ตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 1 ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย
ตัวชี้วัด

7.1 ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที

7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7.3 อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

ตารางที่ 18 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 7
รักความเป็นไทย

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 2-3 ตัวชี้วัด และไม่มีตัวชี้วัดใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับดีจำนวน 2 ตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด หรือ 3. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 2 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 1 ตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 2 ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ
ตัวชี้วัด

8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวัง

ผลตอบแทน

8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ตารางที่ 19 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 8
มีจิตสาธารณะ

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับดีจำนวน 1 ตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 1 ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 9 มีความสามัคคี (โรงเรียนบ้านบ่อดิน.

2553 : 36-37)

ตัวชี้วัด

9.1 มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของส่วนรวม

9.2 เป็นผู้ประสานความสามัคคีในหมู่คณะ

ตารางที่ 20 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 9
มีความสามัคคี

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับดีจำนวน 1 ตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับผ่าน จำนวน 1 ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 10 มีความกตัญญู (โรงเรียนบ้านบ่อดิน.

2553 : 38-39)

ตัวชี้วัด

10.1 แสดงความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ

10.2 ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อนลำบาก

ตารางที่ 21 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 10
มีความกตัญญู

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับดีจำนวน 1 ตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด และระดับผ่านจำนวน 1 ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป

4.2 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละ
คุณลักษณะของผู้เรียนจากคณะกรรมการ

ตารางที่ 22 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละคุณลักษณะ
ของผู้เรียนจากคณะกรรมการ

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 ของจำนวนผู้ประเมิน และไม่มีผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมน้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนผู้ประเมิน และไม่มีผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีขึ้นไปมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 ของจำนวนผู้ประเมิน และมีผลการประเมินส่วนที่เหลืออยู่ในระดับผ่าน
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านมากกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนผู้ประเมิน และไม่มีผลการประเมินต่ำกว่าระดับผ่าน
ไม่ผ่าน (0)	มีผลการประเมินระดับไม่ผ่าน จากผู้ประเมินตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป

4.3 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี/รายภาค
ของผู้เรียนรายบุคคล

ตารางที่ 23 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี/รายภาค
ของผู้เรียนรายบุคคล

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 5-8 คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใด ได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1-4 คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใด ได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทั้ง 8 คุณลักษณะ หรือ 3. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 5-7 คุณลักษณะ และมีบาง คุณลักษณะได้ผลการประเมินระดับผ่าน
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทั้ง 8 คุณลักษณะ หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1-4 คุณลักษณะ และคุณลักษณะ ที่เหลือได้ผลการประเมินระดับผ่าน
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 คุณลักษณะขึ้นไป

4.4 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินรวมทุกคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละ
ระดับการศึกษา

ตารางที่ 24 เกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินรวมทุกคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละระดับการศึกษา

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (3)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 5-8 คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี
ดี (2)	1. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน 1-4 คุณลักษณะ และไม่มีคุณลักษณะใดได้ผลการประเมินต่ำกว่าระดับดี หรือ 2. ได้ผลการประเมินระดับดีทั้ง 8 คุณลักษณะ หรือ 3. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 5-7 คุณลักษณะ และมีบางคุณลักษณะได้ผลการประเมินระดับผ่าน
ผ่าน (1)	1. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทั้ง 8 คุณลักษณะ หรือ 2. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน 1-4 คุณลักษณะ และคุณลักษณะที่เหลือได้ผลการประเมินระดับผ่าน
ไม่ผ่าน (0)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่าน ตั้งแต่ 1 คุณลักษณะขึ้นไป

สรุปได้ว่า การประเมินผลด้านคุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น จะต้องมีการประเมินด้วยความละเอียดรอบคอบ ซึ่งแบ่งการสรุปผลการประเมินออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) การสรุปผลคุณลักษณะเป็นรายชื่อคุณลักษณะ 2) การสรุปผลคุณลักษณะจากคณะกรรมการ 3) การสรุปผลคุณลักษณะรายปี/รายภาคของผู้เรียนรายบุคคล และ 4) การสรุปผลรวมทุกคุณลักษณะแต่ละระดับการศึกษา และในแต่ละลักษณะจะมีเกณฑ์การสรุปผลการประเมินเป็น 4 ระดับได้แก่ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับผ่าน และระดับไม่ผ่าน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สรุปได้ว่า ในการประเมินคุณลักษณะจะต้องมีการออกแบบ เลือกใช้รูปแบบ และสร้างเครื่องมือให้มีความเหมาะสมกับพฤติกรรมกรรมการประเมิน มีการกำหนดรายการพฤติกรรมเพื่อใช้ในการประเมินคุณลักษณะที่มีความชัดเจน ครอบคลุมตัวชี้วัดในคุณลักษณะข้อนั้น ๆ ซึ่งพฤติกรรมนั้นสามารถสังเกตและประเมินได้อย่างเป็นธรรมชาติ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นแนวทางในการให้คะแนนเพื่อใช้ประเมินค่าผลการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน 2 ลักษณะ คือ 1) เกณฑ์การประเมินในภาพรวม และ 2) เกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น ส่วนการสรุปผลการประเมินนั้นได้แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1) การสรุปผลเป็นรายชื่อคุณลักษณะ 2) การสรุปผลจากคณะกรรมการ 3) การสรุปผลเป็นรายปี/รายภาคของผู้เรียนรายบุคคล และ 4) การสรุปผลรวมทุกคุณลักษณะในแต่ละระดับการศึกษา ในแต่ละลักษณะจะมีเกณฑ์การสรุปผลการประเมินเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับผ่าน และระดับไม่ผ่าน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ในการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังกล่าว นอกจากจะสอดแทรกในแต่ละสาระการเรียนรู้แล้ว ยังได้กำหนดไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีหลักการในการพัฒนาที่สำคัญคือเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมของการเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน เน้นทักษะชีวิตประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องตามความถนัดและความสนใจ ตลอดจนปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 1-3 ; กฤษณะ คำสุวรรณ. 2550 : 31 ; นิตยา วงษ์กันยา. 2552 : 11)

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม โดยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ เป็นการพัฒนาองค์รวมของการเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ ดังนี้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการจัดด้วยรูปแบบและวิธีที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้เป็นคนที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์

ที่สมบูรณ์ในทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (เขาวภา อุตสาหกรรม. 2547 : 11-12 ; คำตัน วิชัยคำจร. 2548 : 6 ; กฤษณะ คำสุวรรณ. 2550 : 30 ; นิตยา วงษ์กันยา. 2552 : 6)

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างรอบด้าน สามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) มีหลักการ 3 ประการ ดังนี้

1.1 กฎแห่งความพึงพอใจหรือกฎแห่งผล ธอร์นไดค์ได้สรุปการทดลองไว้ว่า เมื่อร่างกายพร้อมที่จะทำย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจ และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้เขาไม่พอใจ

1.2 กฎแห่งความพร้อม การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียนหรือพร้อมที่จะทำกิจกรรม ในที่นี้รวมถึงความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์

1.3 กฎแห่งการฝึกหัด ประกอบด้วยกฎที่สำคัญ คือ

1.3.1 กฎแห่งการใช้ พฤติกรรมใดที่ได้มีการกระทำอยู่เสมอมา หรือมีการฝึกฝนเป็นประจำไม่ทิ้งช่วงไว้นาน ย่อมก่อให้เกิดทักษะและพฤติกรรมนั้นได้ดี

1.3.2 กฎแห่งการไม่ใช้ พฤติกรรมใดก็ตามที่ทิ้งช่วงไว้นาน ย่อมจะเกิดการลืมหรือการกระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้ดี (มาลินี จุฑาปะมา. 2554 : 79-80)

2. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Operant Conditioning Theory) เป็นทฤษฎีที่เน้นการกระทำของผู้เรียนมากกว่าสิ่งเร้าที่ผู้สอนกำหนด กล่าวคือ เมื่อต้องการให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง จะให้ผู้เรียนเลือกแสดงพฤติกรรมเองโดยไม่บังคับหรือบอกแนวทางการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วจึงเสริมแรงพฤติกรรมนั้น ๆ ทันที เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมเรียนรู้ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือการตอบสนองจะขึ้นอยู่กับเสริมแรงนั่นเอง ซึ่งการเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง

สิ่งเร้าที่ทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้ว มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกและมีความคงทนถาวร แนวคิดจากทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ สรุปได้ว่า

2.1 อัตราการตอบสนองและการเสริมแรง สกินเนอร์เชื่อว่า การเรียนรู้จะเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการตอบสนอง และเปลี่ยนแปลงอัตราตอบสนองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเสริมแรง และเราเรียกสิ่งเร้าที่มีผลต่ออัตราการตอบสนองว่าตัวเสริมแรง (Reinforce)

2.2 ตัวเสริมแรง (Reinforce) เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1 ตัวเสริมทางบวก (Positive Reinforce) หมายถึง สิ่งเร้าที่ทำให้ได้รับแล้วจะเกิดความพึงพอใจ และมีผลให้เกิดอัตราการตอบสนองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือเข้มข้นขึ้น เช่น อาหาร รางวัล สิ่งของ หรือคำชมเชย

2.2.2 ตัวเสริมทางลบ (Negative Reinforce) หมายถึง สิ่งเร้าที่ทำให้ได้รับแล้วจะเกิดความไม่พอใจ ซึ่งเมื่อหยุดให้แล้วจะมีผลให้อัตราการตอบสนองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือเข้มข้นขึ้น

2.3 ตารางการเสริมแรง (Schedules of Reinforcement) สภาพการณ์ที่ใช้ได้ผลในการควบคุมอัตราการตอบสนองก็คือ การกำหนดระยะเวลาของการเสริมแรง โดยปกติแล้วการให้ตัวเสริมแรงทุกครั้งที่แสดงการตอบสนองที่ถูกต้อง เรียกว่า การเสริมแรงแบบ 100 เปอร์เซ็นต์ (สิริอร วิชชาวุธ. 2554 : 36-40 ; มาลินี จุโทปะมา. 2554 ; 75-77)

สรุปได้ว่า จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น จะเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้หรือฝึกปฏิบัติด้วยความพึงพอใจและเต็มใจ การฝึกปฏิบัติอยู่เสมอจะทำให้เกิดทักษะ และใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เรียนเมื่อมีพฤติกรรมการเรียนรู้หรือการตอบสนองที่ถูกต้อง เพื่อให้พฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกและมีความคงทนถาวร

4. หลักการและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1 หลักการของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

3.1.1 มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและครอบคลุมผู้เรียนทุกคน

3.1.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ

3.1.3 เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.1.4 เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

3.2 เป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรม คือ เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 7)

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีหลักการที่เน้นการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพอย่างครอบคลุมและเหมาะสม เพื่อให้เกิดสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้ครบทุกกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน

เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะของอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 2-4)

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้ครบทุกกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

5. แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 7-8) ได้กำหนดแนวการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
5. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติจามวิถีประชาธิปไตย
6. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

สุขพัชรา ชิมเจริญ (2545 : 23) ได้เสนอแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น บูรณาการโครงการองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น
3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมปลูกเสื่อ เนตรนารี เป็นต้น
4. จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

สรุปได้ว่า สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยให้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

มณี ครุไชยศรี (2550 : 51) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยแผนกประถม สามารถดำเนินการได้ครบกระบวนการตามขั้นตอน เนื้อหากิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ด้านผู้บริหาร พบว่าให้การส่งเสริมการจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นความหลากหลาย สนับสนุนบุคลากรและผู้เรียนให้พัฒนาตนเองในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย ด้านผู้เรียน พบว่าส่วนใหญ่สามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง และผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้มีส่วนส่งเสริมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และระบบประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกในมาตรฐานด้านผู้เรียนอีกด้วย

คติ ปรีชา (2550 : 91-99) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่า

ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่าแตกต่างกัน โดยครูที่มีความรู้ความเข้าใจมาก มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย

เสรี ใจเอื้อ (2551 : 110-111) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร มีการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พินิจ อุไรรักษ์ (2553 : 151-152) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณการใฝ่รู้และเจตคติต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีค่าสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้กระบวนการวิจัยการใฝ่รู้ของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีค่าสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้กระบวนการวิจัยเจตคติต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีค่าสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยมีการใฝ่รู้สูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัย ไม่พบว่ามีเจตคติต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัลย์วัลย์ พุ่มพิงพุท (2554 : 94-95) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ผลของการศึกษาพบว่า ได้คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต

แห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งมีเนื้อหา 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตอนที่ 2 ระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตอนที่ 4 แบบประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือในการนำคู่มือไปใช้ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอน มีความเห็นว่า โดยรวมคู่มือนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด

6.2 งานวิจัยต่างประเทศประเทศ

Carraway (2001 : 62-65A) ได้ศึกษาเรื่องความสำคัญด้านกิจกรรมกลุ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใน Georgia พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนในโรงฝึกงาน ทำให้นักเรียนได้เข้าใจบทเรียนมากกว่าการถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว และชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเป็นผลให้นักเรียนกล้าแสดงพฤติกรรม และเป็นสาเหตุแห่งความประพฤตินักเรียน

Bloomstran (2002 : 34) ได้ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของผู้ปกครองในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกจากโรงเรียนจะดำเนินการแล้ว จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง โดยบุคคลทั้ง 3 จะต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการทำงาน ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในอเมริกาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ และยินดีที่จะให้ความร่วมมือเป็นอาสาสมัครในห้องสมุด ในห้องเรียน ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง โดยเมื่อถึงวันหยุดก็จะมีงานประสานงานที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนมีความเชื่อว่าผู้ปกครองจะสามารถนำเสนอมุมมองที่แปลกใหม่ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้

Holloway (2002 : 80-81) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนอกหลักสูตรและการสร้างแรงจูงใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่ทำให้กิจกรรมนอกหลักสูตรดึงดูดความสนใจของนักเรียนนั้นมาจากการมีส่วนร่วมของนักเรียน หลังจากการเรียนการสอน พบว่า กิจกรรมนอกหลักสูตรสามารถสร้างรายได้ให้แก่นักเรียนและได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ การทำกิจกรรมนอกหลักสูตรทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จัก และก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ เสริมสร้างทักษะการมีส่วนร่วมในสังคม และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมชอบที่จะอยู่ในโรงเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มีเจตคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์อีกด้วย

Morrissey (2005 : 67-85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียนและการพัฒนาที่ดีของเยาวชน จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างชุมชนและครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ต้องการที่จะเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และคาดหวังว่ากิจกรรมจะป้องกันเยาวชนจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียนมีผลต่อการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา และใช้กิจกรรมมาเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมอาสาสมัคร โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดีของเยาวชน ประกอบด้วยครูผู้สอน การจัดการของโรงเรียน ครอบครัว และผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งครอบครัวและชุมชนนั้นเป็นสถานที่แรกในการพัฒนาเยาวชน

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา และความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามขั้นตอน มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย มีเนื้อหา กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนนั้น สามารถป้องกันเยาวชนจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และมีส่วนส่งเสริมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอีกด้วย นอกจากนี้ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ในต่างประเทศก็มีการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเช่นกัน โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมกลุ่ม การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียนและการพัฒนาที่ดีของเยาวชน ซึ่งพบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเป็นผลให้นักเรียนกล้าแสดงพฤติกรรม ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและเสริมสร้างทักษะการมีส่วนร่วมในสังคม นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของผู้ปกครองในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งพบว่าการพัฒนาผู้เรียนนั้นนอกจากโรงเรียนจะดำเนินการแล้ว จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ก็มีความพึงพอใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมืออย่างยิ่ง

จากการศึกษารวบรวมที่เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เน้นการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างรอบด้าน สามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้กับผู้เรียนทุกคนอย่างสมดุลให้ครบทุกกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยให้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น การให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้หรือฝึกปฏิบัติด้วยความพึงพอใจและเต็มใจ การฝึกปฏิบัติอยู่เสมอจะทำให้เกิดทักษะ และใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกจะทำให้พฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกและมีความคงทนถาวร จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น พบว่าโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามขั้นตอน มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย มีเนื้อหากิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและยินดีให้ความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับทางโรงเรียน หลังจากร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนนั้น สามารถป้องกันเยาวชนจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และมีส่วนส่งเสริมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอีกด้วย พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเป็นผลให้นักเรียนกล้าแสดงพฤติกรรม มีความรับผิดชอบ สามารถเสริมสร้างทักษะการมีส่วนร่วมในสังคมได้เป็นที่น่าพึงพอใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนเรียนร่วม ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นี้ ได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน และนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านบ่อดิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นเด็กปกติ จำนวน 38 คน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีรายละเอียดของนักเรียนทั้ง 50 คน เป็นรายชั้น ดังนี้

ตารางที่ 25 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ระดับชั้น	สภาพของนักเรียน		
	ปกติ	มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วม	รวม
ประถมศึกษาปีที่ 1	8	-	8
ประถมศึกษาปีที่ 2	4	-	4
ประถมศึกษาปีที่ 3	5	3	8
ประถมศึกษาปีที่ 4	8	3	11
ประถมศึกษาปีที่ 5	8	2	10
ประถมศึกษาปีที่ 6	5	4	9
รวมทั้งสิ้น	38	12	50

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1.1 ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
- 1.2 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง

คุณลักษณะ ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ศึกษาแนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินผลคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ และแนวทางการการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.1.2 ออกแบบชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

ให้มีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1.2.1 จุดประสงค์

2.1.2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.1.2.3 ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

2.1.2.3.1 ขั้นตอนการละลายพฤติกรรม

2.1.2.3.2 ขั้นตอนการสร้างความตระหนัก

- 2.1.2.3.3 ขั้นการวางแผนงาน
- 2.1.2.3.4 ขั้นการดำเนินงานตามแผนงาน
- 2.1.2.3.5 ขั้นการสรุปองค์ความรู้
- 2.1.2.4 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
- 2.1.2.5 การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.1.2.6 เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.1.3 สร้างชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ จำนวน 10 กิจกรรม มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 26 ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

กิจกรรมบูรณาการ	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
1. กิจกรรมต้นไม้แห่งความดี	ขั้นที่ 1 การละลายพฤติกรรม
2. กิจกรรมคนดีศรีปอดิน	ขั้นที่ 2 การสร้างความตระหนัก
3. กิจกรรมเปลี่ยนขยะเป็นเงิน	ขั้นที่ 3 การวางแผนงาน
4. กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน	ขั้นที่ 4 การดำเนินงานตามแผนงาน
5. กิจกรรมเราทำได้	ขั้นที่ 5 การสรุปองค์ความรู้
6. กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา	
7. กิจกรรมคิดดีมีวินัย	
8. กิจกรรมรักประเทศไทย	
9. กิจกรรมท่องเที่ยวในโลกกว้าง	
10. กิจกรรมฉันรักประเทศไทย	

2.1.4 นำชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.1.5 นำผลการประเมินชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยใช้สูตร IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุก ๆ กิจกรรม แสดงว่าชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปใช้ได้ และผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงการใช้ภาษาในชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะให้กระชับชัดเจนเข้าใจง่าย

2.1.6 ปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษาในชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง

คุณลักษณะตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 1 กิจกรรม คือกิจกรรมเราทำได้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านกะโดนหนองยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 40 คน ซึ่งพบข้อบกพร่องในชั้นที่ 4 การดำเนินงานตามแผนงาน ซึ่งเป็นการปฏิบัติจริงตามแผนงานว่าใช้เวลามากเกินไป

2.1.7 ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมให้มีความเหมาะสมในเรื่องของเวลา แล้วจัดทำชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะฉบับสมบูรณ์

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน

2.2.2 กำหนดกรอบเนื้อหาในการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2.3 สร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 10 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ 9) มีความสามัคคี และ 10) มีความกตัญญู โดยมีข้อคำถามจำแนกเป็นรายคุณลักษณะ ๑ ละ 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยลักษณะของแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.

2545 : 99-100)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีน้อยที่สุด

2.2.4 นำแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.2.5 นำผลการประเมินแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยใช้สูตร IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่าแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสามารถนำไปใช้ได้ และผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงข้อความในแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีความครอบคลุมตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ยิ่งขึ้น

2.2.6 ปรับปรุงแก้ไขข้อความในแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับสมบูรณ์

2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนและนักเรียน ดำเนินการดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในเรื่องการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

2.3.2 กำหนดหัวข้อหลักที่จะสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ซึ่งในฉบับของครูผู้สอนนั้นได้จัดแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อหลัก คือ 1) ด้านการนำไปใช้ 2) ด้านคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียน และ 3) ด้านคุณค่าของกิจกรรม ส่วนในฉบับของนักเรียนนั้นได้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อหลัก คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านการฝึกปฏิบัติ และ 3) ด้านความน่าสนใจ

2.3.3 กำหนดรายละเอียดของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้ง 2 ฉบับ โดยใช้หัวข้อหลักเป็นแนวทาง แล้วนำมาแจกแจงรายละเอียดภายในหัวข้อหลักให้ครอบคลุมคำถามทั้งหมดที่ต้องการทราบความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และครูผู้สอนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อย่อย ส่วนฉบับของนักเรียนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อย่อย

2.3.4 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนและนักเรียนจำนวน 2 ฉบับตามที่ได้กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	5 คะแนน
เหมาะสมมาก	4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	3 คะแนน
เหมาะสมน้อย	2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	1 คะแนน

และได้กำหนดเกณฑ์ประเมินความเหมาะสมจากค่าเฉลี่ยของคะแนน

จากแบบสอบถามความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99-100)

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ	4.51-5.00	เหมาะสมมากที่สุด
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ	3.51-4.50	เหมาะสมมาก
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ	2.51-3.50	เหมาะสมปานกลาง
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ	1.51-2.50	เหมาะสมน้อย
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ	1.00-1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

2.3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.3.6 นำผลการประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยใช้สูตร IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการประเมิน แสดงว่าแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะที่สร้างขึ้น มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปใช้ได้ และผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงการใช้สำนวนภาษา และข้อความให้มีความชัดเจนสามารถเข้าใจได้ง่าย

2.3.7 ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะในฉบับของนักเรียนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนและนักเรียนฉบับสมบูรณ์

วิธีการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 249)

กลุ่มทดลอง	ประเมินก่อน	ทดลอง	ประเมินหลัง
E	T_1	X	T_2

เมื่อ	E	แทน	นักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
	X	แทน	การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
	T_1	แทน	การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อนจัดกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
	T_2	แทน	การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังจัดกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ และประเมินความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะ

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไปเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ ครูผู้สอน จำนวน 4 ฉบับ และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 ฉบับ

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาวิเคราะห์และแปลผล บันทึกผลคะแนนไว้เป็นคะแนนประเมินก่อนทดลอง

2.3 ดำเนินการทดลอง จากการจัดกิจกรรมแบบกระบวนการกลุ่มโดยใช้ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ จำนวน 10 กิจกรรม กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยให้แต่ละกลุ่มนั้นมีทั้งนักเรียนที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษรวมอยู่ด้วย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เป็นเวลา 20 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง ตามกำหนดการจัดกิจกรรมดังนี้

ตารางที่ 27 การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	เวลา	ชั่วโมง	กิจกรรม
1	พุธที่ 7 พ.ย. 55	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 8 พ.ย. 55	14.00-16.00	2	กิจกรรมต้นไม้แห่งความดี
2	พุธที่ 14 พ.ย. 55	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 15 พ.ย. 55	14.00-16.00	2	กิจกรรมต้นไม้แห่งความดี
3	พุธที่ 21 พ.ย. 55	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 22 พ.ย. 55	14.00-16.00	2	กิจกรรมคนดีศรีบ่อดิน
4	พุธที่ 28 พ.ย. 55	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 29 พ.ย. 55	14.00-16.00	2	กิจกรรมคนดีศรีบ่อดิน
5	พุธที่ 5 ธ.ค. 55	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 6 ธ.ค. 55	14.00-16.00	2	กิจกรรมเปลี่ยนขยะเป็นเงิน
6	พุธที่ 12 ธ.ค. 55	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 13 ธ.ค. 55	14.00-16.00	2	กิจกรรมเปลี่ยนขยะเป็นเงิน
7	พุธที่ 19 ธ.ค. 55	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 20 ธ.ค. 55	14.00-16.00	2	กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน
8	พุธที่ 26 ธ.ค. 55	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 27 ธ.ค. 55	14.00-16.00	2	กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน
9	พุธที่ 2 ม.ค. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 3 ม.ค. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมเราทำได้
10	พุธที่ 9 ม.ค. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 10 ม.ค. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมเราทำได้
11	พุธที่ 16 ม.ค. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 17 ม.ค. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา
12	พุธที่ 23 ม.ค. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 24 ม.ค. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา
13	พุธที่ 30 ม.ค. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 31 ม.ค. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมจิตดีมีวินัย
14	พุธที่ 6 ก.พ. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 7 ก.พ. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมจิตดีมีวินัย
15	พุธที่ 13 ก.พ. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 14 ก.พ. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมรักประเทศไทย

ตารางที่ 27 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	เวลา	ชั่วโมง	กิจกรรม
16	พุธที่ 20 ก.พ. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 21 ก.พ. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมรักประเทศไทย
17	พุธที่ 27 ก.พ. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 28 ก.พ. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมท่องเที่ยวในโลกกว้าง
18	พุธที่ 6 มี.ค. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 7 มี.ค. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมท่องเที่ยวในโลกกว้าง
19	พุธที่ 13 มี.ค. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 14 มี.ค. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมฉันทน์รักประเทศไทย
20	พุธที่ 20 มี.ค. 56	15.00-16.00	1	กิจกรรมลูกเสือ
	พฤหัสบดีที่ 21 มี.ค. 56	14.00-16.00	2	กิจกรรมฉันทน์รักประเทศไทย

หมายเหตุ กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.4 เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้ว นำแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ ครูผู้สอน จำนวน 4 ฉบับ และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 ฉบับ โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ฉบับเดียวกับที่ใช้เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาวิเคราะห์ แผลผล และบันทึกผลคะแนนการประเมินไว้เป็นคะแนนหลังการพัฒนา

2.5 สอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนและนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดินของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ The One-Samples t Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. การศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลจากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117)

$$\text{สูตร} \quad IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับโครงสร้างตามนิยามศัพท์

$$\frac{\sum R}{N} \quad \text{แทน} \quad \text{ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N \quad \text{แทน} \quad \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

X แทน คะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$\text{สูตร} \quad S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

3.1 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ โดยใช้ Paired-Sample t Test (ไพฑูรย์ โปธิสาร. 2552 : 67)

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\sum d}{\sqrt{\frac{n(\sum d^2) - (\sum d)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	d	แทน	คะแนน
	$\sum d$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.2 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กับเกณฑ์การประเมินระดับความเหมาะสมของค่าเฉลี่ย โดยใช้ The One-Sample t Test (ไพฑูรย์ โปธิสาร. 2552 : 49)

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\bar{X} - \mu}{S_x}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	μ	แทน	เกณฑ์ที่ตั้งไว้เปรียบเทียบ
	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนเรียนร่วม ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
3. การศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนและนักเรียน

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตั้งตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการ เสริมสร้างคุณลักษณะ

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์	2.93	0.92	ปานกลาง	3.98	0.64	มาก
2. ซื่อสัตย์สุจริต	1.57	0.44	น้อย	4.02	0.66	มาก
3. มีวินัย	1.25	0.45	น้อยที่สุด	4.70	0.44	มากที่สุด
4. ใฝ่เรียนรู้	1.32	0.47	น้อยที่สุด	4.78	0.40	มากที่สุด
5. อยู่อย่างพอเพียง	1.74	0.65	น้อย	3.55	0.78	มาก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	1.23	0.42	น้อยที่สุด	4.68	0.56	มากที่สุด
7. รักความเป็นไทย	3.22	0.86	ปานกลาง	3.98	0.36	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	1.20	0.40	น้อยที่สุด	4.77	0.45	มากที่สุด
9. มีความสามัคคี	3.00	0.95	ปานกลาง	4.27	0.60	มาก
10. มีความกตัญญู	2.99	0.90	ปานกลาง	4.34	0.75	มาก
รวม	2.04	0.65	น้อย	4.31	0.56	มาก

จากตารางที่ 28 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กพิเศษและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ก่อนการพัฒนา พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักษาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย มีความสามัคคี และมีความกตัญญู นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93, 3.22, 3.00 และ 2.99) รองลงไปได้แก่ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.57 และ 1.74) และด้านมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.25, 1.32, 1.23 และ 1.20)

หลังการพัฒนา พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70, 4.78, 4.68 และ 4.77) และ

ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย มีความสามัคคี และมีความกตัญญู นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98, 4.02, 3.55, 3.98, 4.27 และ 4.34)

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	3.14	1.97	ปานกลาง	4.08	0.65	มาก
2. ซื่อสัตย์สุจริต	1.66	0.43	น้อย	4.08	0.68	มาก
3. มีวินัย	1.34	0.45	น้อยที่สุด	4.73	0.43	มากที่สุด
4. ใฝ่เรียนรู้	1.44	0.48	น้อยที่สุด	4.81	0.36	มากที่สุด
5. อยู่อย่างพอเพียง	1.91	0.69	น้อย	3.58	0.73	มาก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	1.31	0.42	น้อยที่สุด	4.72	0.39	มากที่สุด
7. รักความเป็นไทย	3.29	0.82	ปานกลาง	3.96	0.30	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	1.27	0.40	น้อยที่สุด	4.78	0.42	มากที่สุด
9. มีความสามัคคี	3.23	0.98	ปานกลาง	4.39	0.60	มาก
10. มีความกตัญญู	3.19	0.91	ปานกลาง	4.45	0.79	มาก
รวม	2.18	0.66	น้อย	4.36	0.53	มาก

จากตารางที่ 29 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ก่อนการพัฒนา พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย มีความสามัคคี และมีความกตัญญู นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14, 3.29, 3.23 และ 3.19) รองลงไป ได้แก่ ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 และ 1.91) และด้านมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และ มีจิตสาธารณะ นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.34, 1.44, 1.31 และ 1.27)

หลังการพัฒนา พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73, 4.81, 4.72 และ 4.78) และด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย มีความสามัคคี และมีความกตัญญู นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08, 4.08, 3.58, 3.96, 4.39 และ 4.45)

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	2.62	0.64	ปานกลาง	3.82	0.64	มาก
2. ซื่อสัตย์สุจริต	1.43	0.27	น้อย	3.94	0.25	มาก
3. มีวินัย	1.13	0.24	น้อยที่สุด	4.65	0.28	มากที่สุด
4. ใฝ่เรียนรู้	1.15	0.27	น้อย	4.75	0.35	มากที่สุด
5. อยู่อย่างพอเพียง	1.50	0.25	น้อยที่สุด	3.51	0.68	มาก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	1.10	0.19	น้อยที่สุด	4.61	0.37	มากที่สุด
7. รักความเป็นไทย	3.11	0.90	ปานกลาง	4.01	0.20	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	1.09	0.16	น้อยที่สุด	4.76	0.35	มากที่สุด
9. มีความสามัคคี	2.65	0.75	ปานกลาง	4.08	0.55	มาก
10. มีความกตัญญู	2.70	0.77	ปานกลาง	4.17	0.74	มาก
รวม	1.85	0.44	น้อย	4.23	0.44	มาก

จากตารางที่ 30 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ก่อนการพัฒนา พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.85) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย มีความสามัคคี และ

มีความกตัญญู นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62, 3.11, 2.65 และ 2.70) รองลงไปได้แก่ ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านใฝ่เรียนรู้ นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.43 และ 1.15) และด้านมีวินัย อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.13, 1.50, 1.10 และ 1.09)

หลังการพัฒนา พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4./-) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65, 4.75, 4.61 และ 4.76) และด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย มีความสามัคคี และมีความกตัญญู นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82, 3.94, 3.51, 4.01, 4.08 และ 4.17)

การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตั้งตารางที่ 29

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
ที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลัง
จากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	N	$\bar{X}$	S	df	t	p-value
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์						
ก่อนพัฒนา	50	2.93	0.92	49	14.04	0.000
หลังพัฒนา	50	3.98	0.64			
ซื่อสัตย์สุจริต						
ก่อนพัฒนา	50	1.57	0.44	49	47.72	0.000
หลังพัฒนา	50	4.02	0.66			
มีวินัย						
ก่อนพัฒนา	50	1.25	0.45	49	58.14	0.000
หลังพัฒนา	50	4.70	0.44			
ใฝ่เรียนรู้						
ก่อนพัฒนา	50	1.32	0.47	49	59.59	0.000
หลังพัฒนา	50	4.78	0.40			
อยู่อย่างพอเพียง						
ก่อนพัฒนา	50	1.74	0.65	49	19.51	0.000
หลังพัฒนา	50	3.55	0.78			
มุ่งมั่นในการทำงาน						
ก่อนพัฒนา	50	1.23	0.42	49	60.51	0.000
หลังพัฒนา	50	4.68	0.56			
รักความเป็นไทย						
ก่อนพัฒนา	50	3.22	0.86	49	5.86	0.000
หลังพัฒนา	50	3.98	0.36			

ตารางที่ 31 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	N	$\bar{X}$	S	df	t	p-value
มีจิตสาธารณะ						
ก่อนพัฒนา	50	1.20	0.40	49	55.71	0.000
หลังพัฒนา	50	4.77	0.45			
มีความสามัคคี						
ก่อนพัฒนา	50	3.00	0.95	49	23.29	0.000
หลังพัฒนา	50	4.27	0.60			
มีความกตัญญู						
ก่อนพัฒนา	50	2.99	0.90	49	27.79	0.000
หลังพัฒนา	50	4.34	0.75			
รวม						
ก่อนพัฒนา	50	2.04	0.65	49	6.08	0.000
หลังพัฒนา	50	4.31	0.56			

จากตารางที่ 31 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ก่อนและหลังการพัฒนาโดยการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ มีพฤติกรรมโดยรวมแตกต่างกัน โดยหลังการพัฒนานักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกด้านต่างก็สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	N	$\bar{X}$	S	df	t	p-value
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์						
ก่อนพัฒนา	38	3.14	0.97	37	5.48	0.014
หลังพัฒนา	38	4.08	0.65			
ซื่อสัตย์สุจริต						
ก่อนพัฒนา	38	1.66	0.43	37	18.06	0.001
หลังพัฒนา	38	4.08	0.68			
มีวินัย						
ก่อนพัฒนา	38	1.34	0.45	37	24.19	0.003
หลังพัฒนา	38	4.73	0.43			
ใฝ่เรียนรู้						
ก่อนพัฒนา	38	1.44	0.48	37	25.83	0.001
หลังพัฒนา	38	4.81	0.36			
อยู่อย่างพอเพียง						
ก่อนพัฒนา	38	1.91	0.69	37	7.45	0.009
หลังพัฒนา	38	3.58	0.73			
มุ่งมั่นในการทำงาน						
ก่อนพัฒนา	38	1.31	0.42	37	39.92	0.002
หลังพัฒนา	38	4.72	0.39			
รักความเป็นไทย						
ก่อนพัฒนา	38	3.29	0.82	37	3.37	0.096
หลังพัฒนา	38	3.96	0.30			
มีจิตสาธารณะ						
ก่อนพัฒนา	38	1.27	0.40	37	41.11	0.003
หลังพัฒนา	38	4.78	0.42			
มีความสามัคคี						
ก่อนพัฒนา	38	3.23	0.98	37	8.35	0.006
หลังพัฒนา	38	4.39	0.60			

ตารางที่ 32 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	N	$\bar{X}$	S	df	t	p-value
มีความกตัญญู						
ก่อนพัฒนา	38	3.19	0.91	37	17.26	0.005
หลังพัฒนา	38	4.45	0.79			
รวม						
ก่อนพัฒนา	38	2.18	0.66	37	5.83	0.000
หลังพัฒนา	38	4.36	0.53			

จากตารางที่ 32 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เป็นเด็กปกติ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ก่อนและหลังการพัฒนาโดยการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ มีพฤติกรรมโดยรวมแตกต่างกัน โดยหลังการพัฒนานักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกด้านต่างก็สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรม บูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	N	$\bar{X}$	S	df	t	p-value
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์						
ก่อนพัฒนา	12	2.62	0.64	11	3.62	0.088
หลังพัฒนา	12	3.82	0.64			
ซื่อสัตย์สุจริต						
ก่อนพัฒนา	12	1.43	0.27	11	28.84	0.003
หลังพัฒนา	12	3.94	0.25			
มีวินัย						
ก่อนพัฒนา	12	1.13	0.24	11	17.49	0.003
หลังพัฒนา	12	4.65	0.28			
ใฝ่เรียนรู้						
ก่อนพัฒนา	12	1.15	0.27	11	16.50	0.003
หลังพัฒนา	12	4.75	0.35			
อยู่อย่างพอเพียง						
ก่อนพัฒนา	12	1.50	0.25	11	6.78	0.021
หลังพัฒนา	12	3.51	0.68			
มุ่งมั่นในการทำงาน						
ก่อนพัฒนา	12	1.10	0.19	11	26.10	0.008
หลังพัฒนา	12	4.61	0.37			
รักความเป็นไทย						
ก่อนพัฒนา	12	3.11	0.91	11	1.85	0.248
หลังพัฒนา	12	4.01	0.20			
มีจิตสาธารณะ						
ก่อนพัฒนา	12	1.09	0.16	11	18.65	0.004
หลังพัฒนา	12	4.76	0.35			
มีความสามัคคี						
ก่อนพัฒนา	12	2.65	0.75	11	6.85	0.038
หลังพัฒนา	12	4.08	0.55			

ตารางที่ 33 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	N	$\bar{X}$	S	df	t	p-value
มีความกตัญญู						
ก่อนพัฒนา	12	2.70	0.77	11	6.60	0.049
หลังพัฒนา	12	4.17	0.74			
รวม						
ก่อนพัฒนา	12	1.85	0.44	11	6.53	0.000
หลังพัฒนา	12	4.23	0.44			

จากตารางที่ 33 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ก่อนและหลังการพัฒนาโดยการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ มีพฤติกรรมโดยรวมแตกต่างกัน โดยหลังการพัฒนานักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกด้านต่างก็สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย

การศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
 ของครูผู้สอนและนักเรียน
 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตั้งตารางที่ 34-37

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นต่อการใช้
 กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1	ด้านการนำไปใช้	4.83	0.33	เหมาะสมมากที่สุด
	1.1 มีความสะดวกในการนำไปใช้จัดกิจกรรม	4.75	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
	1.2 สามารถเลือกใช้เพื่อพัฒนานักเรียนได้ตรงกับสภาพ ปัญหาตามต้องการ	4.75	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
	1.3 สามารถนำไปใช้ได้จริง	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
2	ด้านคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียน	4.69	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
	2.1 ส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ในชีวิตประจำวันได้	4.75	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
	2.2 ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะต่าง ๆ ในกระบวนการ ทำงานกลุ่ม	4.50	0.58	เหมาะสมมาก
	2.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.75	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
	2.4 ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนในการทำงานและอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข	4.75	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
3	ด้านคุณค่าของกิจกรรม	4.80	0.32	เหมาะสมมากที่สุด
	3.1 ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความต่อเนื่อง เหมาะสม	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
	3.2 การดำเนินกิจกรรมใช้หลักจิตวิทยาสร้างความสนใจดี	4.75	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
	3.3 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรม ในการแสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจน	4.75	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
	3.4 รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
	3.5 รูปแบบของกิจกรรมเป็นการบูรณาการช่วยให้สะดวกและ ประหยัดเวลา	4.50	0.58	เหมาะสมมาก
	รวม	4.77	0.39	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 34 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77) และมีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 4.69 และ 4.80)

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน กับเกณฑ์ประเมินระดับความเหมาะสมระดับมาก

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	เกณฑ์ระดับมาก	df	t	p-value
1	ด้านการนำไปใช้	4.83	0.33	3.51	3	7.90	0.004
2	ด้านคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียน	4.69	0.52	3.51	3	4.98	0.016
3	ด้านคุณค่าของกิจกรรม	4.80	0.32	3.51	3	9.12	0.003
	รวม	4.77	0.39	3.51	3	6.98	0.006

จากตารางที่ 35 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนโดยรวม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77) แตกต่างจากเกณฑ์การประเมินระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51) คือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าทุกด้าน คือด้านการนำไปใช้ ด้านคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียน และด้านคุณค่าของกิจกรรม ต่างก็แตกต่างจากเกณฑ์การประเมินระดับมาก คือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่เสนอไว้ว่า ความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอนเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 36 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นต่อการใช้
กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1	ด้านความรู้	4.61	0.54	เหมาะสมมากที่สุด
	1.1 สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.54	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
	1.2 สามารถนำความรู้มาสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นข้อบกพร่องของตนเองให้ดีขึ้น	4.62	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
	1.3 สามารถตัดสินใจและเลือกทำสิ่งที่ตั้งงามได้ด้วยตนเอง	4.58	0.54	เหมาะสมมากที่สุด
	1.4 สามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาตนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร	4.70	0.46	เหมาะสมมากที่สุด
2	ด้านการฝึกปฏิบัติ	4.65	0.48	เหมาะสมมากที่สุด
	2.1 ช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม	4.64	0.48	เหมาะสมมากที่สุด
	2.2 ช่วยส่งเสริมให้เรียนรู้ร่วมกันอย่างราบรื่นและมีความสุข	4.58	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
	2.3 ช่วยส่งเสริมให้รู้จักการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน	4.74	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
3	ด้านความน่าสนใจ	4.53	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
	3.1 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สนุกและท้าทายความสามารถ	4.62	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
	3.2 การดำเนินกิจกรรมมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องเหมาะสมช่วยให้ง่ายในการเรียนรู้	4.60	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
	3.3 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม	4.38	0.49	เหมาะสมมาก
	รวม	4.60	0.51	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 36 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60) และมีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 4.65 และ 4.53)

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน กับเกณฑ์ประเมินระดับความเหมาะสมระดับมาก

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	เกณฑ์ระดับมาก	df	t	p-value
1	ด้านความรู้	4.61	0.54	3.51	49	15.31	0.000
2	ด้านการฝึกปฏิบัติ	4.65	0.48	3.51	49	18.30	0.000
3	ด้านความน่าสนใจ	4.53	0.52	3.51	49	15.85	0.000
	รวม	4.60	0.51	3.51	49	16.69	0.000

จากตารางที่ 32 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนโดยรวม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60) แตกต่างจากเกณฑ์การประเมินระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51) คือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าทุกด้าน คือด้านความรู้ ด้านการฝึกปฏิบัติ และด้านความน่าสนใจ ต่างก็แตกต่างจากเกณฑ์การประเมินระดับมาก คือ สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่เสนอไว้ว่า ความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนเรียนร่วม ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือครูผู้สอนและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 50 คน และนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านบ่อดิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นเด็กปกติ จำนวน 38 คน และเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Paired-Sample t Test และ The One-Sample t Test

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, S = 0.53$)

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S = 0.44$)

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะสูงขึ้น ($t = 5.83, df = 37, p\text{-value} = 0.000$)

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะสูงขึ้น ($t = 6.53, df = 11, p\text{-value} = 0.000$)

5. ความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ครูผู้สอนและนักเรียน เห็นความสำคัญของการวิจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.77, S = 0.39$ และ $\bar{X} = 4.60, S = 0.51$)

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนเรียนร่วมชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติที่เกิดขึ้นได้นั้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะทั้ง 10 กิจกรรม ช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ในทุก ๆ ด้านมากขึ้นได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะนั้น มีการบูรณาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมเป็น 5 ขั้นตอนได้อย่างเหมาะสม และเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี คือมีลำดับขั้นตอนการละลายพฤติกรรม เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกันของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมเกมที่หลากหลาย มีขั้นตอนการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสาระสำคัญของคุณลักษณะในแต่ละกิจกรรม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนมีพื้นฐานที่ดีในการที่จะเรียนรู้การปฏิบัติตามแนวทางในขั้นตอนการวางแผนงาน และการดำเนินงานตามแผนงานด้วยกิจกรรมกระบวนการกลุ่มได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนการสรุปองค์ความรู้ โดยการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิดร่วมกัน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีความตระหนักหรือจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับข้อปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ตรงกัน นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบด้านเนื้อหาในการฝึกปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมซึ่งมีความหลากหลาย น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียนอีกด้วย ส่งผลให้หลังปฏิบัติกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้นในทุก ๆ ด้านทุกคน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้น

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดินของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 12 คนที่เกิดขึ้นได้นั้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะทั้ง 10 กิจกรรมสามารถช่วยให้นักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุก ๆ ด้านมากขึ้นได้เช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติกิจกรรมด้วยกระบวนการกลุ่มที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการดำเนินการทดลอง ซึ่งเป็นการแบ่งกลุ่มแบบคละชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยในแต่ละกลุ่มนั้นให้มีทั้งนักเรียนที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษรวมอยู่ด้วย ทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเหล่านั้นลดความยุ่งยากในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

ได้เป็นอย่างมาก รวมทั้งในการปฏิบัติกิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมนั้น มีลำดับขั้นตอน ทั้ง 5 ขั้นตอนที่มีความต่อเนื่องเหมาะสม ทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความเข้าใจ และมีความตระหนักเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 12 คน มีความมั่นใจสูงขึ้น กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ซึ่งสังเกตพบว่านักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษทุกคน มีความกระตือรือร้น มีความเต็มใจและมีความพยายามในการร่วมคิดร่วมทำ กิจกรรมไปงานร่วมกันในกลุ่มได้อย่างราบรื่นและด้วยความรับผิดชอบ ทำให้สามารถพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้นในทุก ๆ ด้านทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 ว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติชั้นประถมศึกษาโรงเรียน บ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัด กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะสูงขึ้น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นเด็กปกติที่เกิดขึ้นได้นั้น อาจเนื่องมาจากกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ได้ใช้วิธีการปฏิบัติกิจกรรม แบบกระบวนการกลุ่มและปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ได้ฝึกการทำงาน ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 7-8 ; สุขพัชรา ชิมเจริญ. 2545 : 23) ทำให้นักเรียนทุกคน ได้มีโอกาสร่วมมือช่วยเหลือพึ่งพากันในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อความสำเร็จของงาน ร่วมกัน ทำให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสพัฒนาตน ยอมรับซึ่งกันและกันและเรียนรู้ร่วมกัน อย่างมีความสุข ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้นสอดคล้องกับสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง คุณลักษณะสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 4 ว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

เขต 2 หลังจากการจัดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะสูงขึ้น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เกิดขึ้น
ได้นั้น อาจเนื่องมาจากได้ใช้วิธีการปฏิบัติกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
แบบกระบวนการกลุ่ม รวมทั้งการใช้หลักจิตวิทยากระตุ้นเร้าความสนใจของนักเรียนที่มี
ความต้องการพิเศษ (สิริอร วิชชาวุธ. 2554 : 30-44 ; มาลินี จุโฑปะมา. 2554 : 75-80)
ให้กล้าแสดงออกทั้งในด้านความคิด การฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีส่วนร่วม
ตามความสามารถและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งผลให้นักเรียนมีมีคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์สูงขึ้นสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5. ความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้อง คือ ครูผู้สอนและนักเรียน เห็นความสำคัญของการวิจัยอยู่ในระดับเหมาะสม
มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 5 ว่า ความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรม
บูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ครูผู้สอนและนักเรียน
เห็นความสำคัญของการวิจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

การที่ครูผู้สอนและนักเรียนเห็นความสำคัญต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง
คุณลักษณะอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง
คุณลักษณะที่สร้างขึ้น มีความสอดคล้องกับหลักการและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน และแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 7, 70) ที่เน้นให้มีการจัดกิจกรรม
ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้พัฒนาตน
อย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพอย่างครอบคลุมและเหมาะสม เพื่อให้เกิดสมรรถนะและ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การสร้างชุดกิจกรรม
บูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะให้มีประสิทธิภาพดังกล่าวมาแล้วนี้ ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์
และเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้หลายประการ ซึ่งนอกจาก
จะทำให้ให้นักเรียนสนใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้นแล้ว การมีส่วนร่วม
ในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยกระบวนการกลุ่มช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักช่วยเหลือพึ่งพา
อาศัยกันและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขและเต็มตามศักยภาพ สามารถนำความรู้และ
ประสบการณ์ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็น
ข้อบกพร่องของตนเองให้ดีขึ้นและสูงขึ้นได้ ส่วนด้านครูผู้สอนก็สามารถนำไปใช้ในการจัด
กิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพดี แม้ว่าจะมี
ภาระการสอนมากก็ตาม เพราะรูปแบบของกิจกรรมเป็นการบูรณาการจึงเป็นการสะดวกและ
ประหยัดเวลาอย่างยิ่งในการนำไปใช้ ด้วยคุณค่าของกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

ดังกล่าว ส่งผลให้ครูผู้สอนและนักเรียนเห็นความสำคัญต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการใช้ผลการวิจัย

ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ พบว่า นักเรียนเรียนร่วมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้นทุกคน และเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียนด้วยความรักและสามัคคีกันอย่างมีความสุข จึงควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้พัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนดังนี้

1.1 นำกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะนี้ ไปใช้พัฒนานักเรียนเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเรียนร่วมในระดับประถมศึกษา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร สามารถเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างราบรื่นมีความสุข และเป็นเยาวชนที่ดีมีคุณภาพของชาติในวงกว้างยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 เผยแพร่กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะนี้ ให้กับครูผู้สอนในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียนเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 จัดทำโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาและยกระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเรียนร่วมให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรียนร่วม ว่ามีผลเป็นอย่างไรบ้าง

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะกับกิจกรรมแบบอื่น ๆ ที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเรียนร่วม ว่ามีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนแตกต่างกันหรือไม่

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิสาร
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาชีววิทยา
 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำโปรแกรมการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์
 สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. นายชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุล
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง อติตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 1
 ปัจจุบันรองผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์
 สถานที่ทำงาน วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทีป แพรรัมย์
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาไทยคดีศึกษา
 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
4. ดร. เบญจพร สมานมาก
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
 สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชภัฏบุรีรัมย์
5. ดร. นිරมิต ชาวระนอง
 วุฒิการศึกษา การศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาจิตวิทยาการศึกษา
 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
 สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

เรียน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โปธิสาร
2. นายชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุล
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทีป แรรัมย์
4. ดร. เบญจพร สมานมาก
5. ดร. นรมิต ชวระหนอง

หนังสือขอทดลองใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่โรงเรียนบ้านกระโดนหนองยาง
ออกโดย ผอ.

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. ผลการประเมินแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
2. ผลการประเมินชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
3. ผลการประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้
กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน
4. ผลการประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้
กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน

ตารางที่ 38 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของประเมินแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์							
1. ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย	1	1	1	1	1	5	1.00
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้าง ความสามัคคีและเป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา ที่ตนนับถือ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. แสดงออกซึ่งความจงรักภักดี ต่อสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	1	1	1	1	1	5	1.00
5. เคารพสิทธิของผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00
ซื่อสัตย์สุจริต							
1. ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของ ผู้อื่นมาเป็นของตน	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ปฏิบัติตนต่อผู้อื่น ด้วยความซื่อตรงและจริงใจ	1	1	1	1	1	5	1.00
3. เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ครู เพื่อประกาศหาเจ้าของ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ทำการบ้านหรือผลงานด้วย ความสามารถของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ซอบบพูดแต่ความจริง	1	1	1	1	1	5	1.00
มีวินัย							
1. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง ของห้องเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ ของโรงเรียนและสังคม	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ส่งงานหรือการบ้านตรงตามเวลา	1	1	1	1	1	5	1.00
4. เข้าแถวรอรับอาหารกลางวัน ตามลำดับก่อนหลัง	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ไม่หยอกล้อหรือเล่นขณะเดินแถว	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางที่ 38 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ใฝ่เรียนรู้							
1. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	1	1	1	1	1	5	1.00
2. บันทึกสรุปองค์ความรู้จาก สิ่งที่เรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจาก ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการศึกษาค้นคว้า	1	1	1	1	1	5	1.00
5. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	1	1	1	1	1	5	1.00
อยู่อย่างพอเพียง							
1. ใช้เงินอย่างประหยัด	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ใช้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ใช้ทรัพยากรของส่วนรวม อย่างประหยัด	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์	1	1	1	1	1	5	1.00
มุ่งมั่นในการทำงาน							
1. มีความรับผิดชอบในการทำงาน	1	1	1	1	1	5	1.00
2. มีความพยายามทำงานจนสำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1.00
3. วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้งาน สำเร็จตามเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ชื่นชมผลงานของตนเองและเพื่อน	1	1	1	1	1	5	1.00
รักความเป็นไทย							
1. มีส่วนร่วมในการสืบทอด ภูมิปัญญาไทย	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางที่ 38 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2. นำแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	1	1	1	1	1	5	1.00
3. เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย	1	1	1	1	1	5	1.00
4. แสดงความเคารพแบบไทย	1	1	1	1	1	5	1.00
5. มีมารยาทสุภาพอ่อนโยนและพูดจาไพเราะ	1	1	1	1	1	5	1.00
มีจิตสาธารณะ							
1. เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ	1	1	1	1	1	5	1.00
มีความสามัคคี							
1. มีความรักและผูกพันกับเพื่อน	1	1	1	1	1	5	1.00
2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ร่วมปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความรับผิดชอบ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00
5. อยู่ร่วมกันในชั้นเรียนและโรงเรียนอย่างสงบสุข	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางที่ 38 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
มีความกตัญญู							
1. มีความสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	5	1.00
2. เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอน ของบิดามารดา ผู้ปกครองด้วย ความศรัทธา	1	1	1	1	1	5	1.00
3. สร้างความเดือดร้อนให้กับ ผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ช่วยเหลืองานบ้าน ตามความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00
5. เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	1	1	1	1	1	5	1.00
เกณฑ์การพิจารณารายคุณลักษณะ							
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	1	5	1.00
3. มีวินัย	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ใฝ่เรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
5. อยู่อย่างพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1.00
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	1	1	1	1	1	5	1.00
7. รักความเป็นไทย	1	1	1	1	1	5	1.00
8. มีจิตสาธารณะ	1	1	1	1	1	5	1.00
9. มีความสามัคคี	1	1	1	1	1	5	1.00
10. มีความกตัญญู	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางที่ 39 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

กิจกรรมบูรณาการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. ต้นไม้แห่งความดี	1	1	1	1	1	5	1.00
2. คนดีศรีบ่อดิน	1	1	1	1	1	5	1.00
3. เปลี่ยนขยะเป็นเงิน	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ร่วมด้วยช่วยกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
5. เราทำได้	1	1	1	1	1	5	1.00
6. โลกสวยด้วยมือเรา	1	1	1	1	1	5	1.00
7. คิวดีมีวินัย	1	1	1	1	1	5	1.00
8. รักษ์ไทย	1	1	1	1	1	5	1.00
9. ท่องไปในโลกกว้าง	1	1	1	1	1	5	1.00
10. ฉันรักประเทศไทย	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางที่ 40 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรม
บูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. ด้านการนำไปใช้							
1.1 มีความสะดวกในการนำไปใช้จัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
1.2 สามารถเลือกใช้เพื่อพัฒนานักเรียนได้ตรงกับสภาพปัญหาตามต้องการ	1	1	1	1	1	5	1.00
1.3 สามารถนำไปใช้ได้จริง	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ด้านคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียน							
2.1 ส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์ไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	1	1	1	1	1	5	1.00
2.2 ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะต่าง ๆ ในกระบวนการทำงานกลุ่ม	1	1	1	1	1	5	1.00
2.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล	1	1	1	1	1	5	1.00
2.4 ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนในการทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ด้านคุณค่าของกิจกรรม							
3.1 ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความต่อเนื่องเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00
3.2 การดำเนินกิจกรรมใช้หลักจิตวิทยาเร้าความสนใจดี	1	1	1	1	1	5	1.00
3.3 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการแสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1.00
3.4 รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ	1	1	1	1	1	5	1.00
3.5 รูปแบบของกิจกรรมเป็นการบูรณาการช่วยให้สะดวกและประหยัดเวลา	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางที่ 41 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรม
บูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. ด้านความรู้							
1.1 สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	1	1	1	1	1	5	1.00
1.2 สามารถนำความรู้มาสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นข้อบ่งชี้ของตนเองให้ดีและสูงขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00
1.3 สามารถตัดสินใจและเลือกทำสิ่งที่ตั้งใจได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00
1.4 สามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาตนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ด้านการฝึกปฏิบัติ							
2.1 ช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม	1	1	1	1	1	5	1.00
2.2 ช่วยส่งเสริมให้เรียนรู้ร่วมกันอย่างราบรื่นและมีความสุข	1	1	1	1	1	5	1.00
2.3 ช่วยส่งเสริมให้รู้จักการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ด้านความน่าสนใจ							
3.1 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สนุกและท้าทายความสามารถ	1	1	1	1	1	5	1.00
3.2 การดำเนินกิจกรรมมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องเหมาะสมช่วยให้ง่ายในการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
3.3 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม	1	1	1	1	1	5	1.00

ภาคผนวก

แบบประเมินที่ใช้ในการทดลอง

1. แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมิน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
2. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
3. แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของชุดกิจกรรมบูรณาการ
เสริมสร้างคุณลักษณะ
4. แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็น
ที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน
และนักเรียน
5. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง
คุณลักษณะของครูผู้สอน
6. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง
คุณลักษณะของนักเรียน

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานและประพฤติน้อยอยู่ในกรอบของกฎหมายเสมอ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานและประพฤติน้อยอยู่ในกรอบของกฎหมายเสมอ	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานและล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานบ้างและล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ไม่มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานและล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นบ่อยครั้ง
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	เข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง	หลบหลีกในการเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นบ่อยครั้ง	หลบหลีกในการเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง ต้องถูกตักเตือนเป็นประจำ
3. ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ	ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ เป็นที่ยอมรับและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ เป็นที่ยอมรับ	ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันได้	ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันได้บ้าง	ไม่สนใจประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวัน ต้องถูกตักเตือนบ่อยครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. แสดงออกซึ่ง ความจงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญ พระบารมีทุกครั้งด้วย ตนเองโดยไม่ต้องมีใคร บอก และเป็นตัวอย่างที่ดี แก่ผู้อื่นได้	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญ พระบารมีทุกครั้ง ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมี ใครบอก	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระ บารมีบ่อยครั้ง ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีใครบอก	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระ บารมีด้วยตนเองโดยไม่ ต้องมีใครบอกเป็นบางครั้ง	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญ พระบารมีเมื่อมีคนบอก
5. เคารพสิทธิของผู้อื่น	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่ ประพฤติกฎปฏิบัติตนตาม สิทธิและหน้าที่ของ นักเรียนที่ดีได้ ไม่เคยล่วง ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ได้	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่ ประพฤติกฎปฏิบัติตนตาม สิทธิและหน้าที่ของ นักเรียนที่ดีได้ ไม่เคยล่วง ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่ ประพฤติกฎปฏิบัติตนตาม สิทธิและหน้าที่ของ นักเรียนที่ดีได้	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่อยู่บ้าง เคยล่วงละเมิดสิทธิของ ผู้อื่นเป็นบางครั้ง	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่อยู่บ้าง เคยล่วงละเมิดสิทธิของ ผู้อื่นเป็นบ่อยครั้ง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านซื่อสัตย์สุจริต

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ ไม่นำสิ่งของหรือผลงาน ผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ทุกครั้งที่ยื่น	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ นำสิ่งของหรือผลงานผู้อื่น มาเป็นของตนเองเป็น บางครั้งที่ยื่น	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ บ้าง นำสิ่งของหรือผลงาน ผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ค่อนข้างบ่อย	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ น้อยมาก นำสิ่งของหรือ ผลงานผู้อื่นมาเป็นของ ตนเองบ่อยมาก	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ น้อยมาก มักนำสิ่งของ หรือผลงานผู้อื่นมาเป็น ของตนเองทุกครั้งที่ยื่น
2. ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและจริงใจ	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง จริงใจ ทั้งต่อหน้าและลับ หลังเพื่อน ครู และผู้อื่น ทุกครั้งและเป็นตัวอย่างที่ดี ได้	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง จริงใจ ทั้งต่อหน้าและ ลับหลังเพื่อน ครู และ ผู้อื่นทุกครั้ง	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง จริงใจ ทั้งต่อหน้าและ ลับหลังเพื่อน ครู และ ผู้อื่นเกือบจะทุกครั้ง	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง จริงใจ ทั้งต่อหน้าและ ลับหลังเพื่อน ครู และ ผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง จริงใจ เฉพาะต่อหน้า เพื่อน ครู และผู้อื่น เป็นบางครั้ง
3. เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ	เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ ทุกครั้ง และเป็นตัวอย่าง ที่ดีได้	เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ ทุกครั้ง	เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ เกือบจะทุกครั้ง	เก็บสิ่งของได้มักยึดถือเอา ไปเป็นของตนเองเป็น บางครั้ง	เก็บสิ่งของได้มักยึดถือเอา ไปเป็นของตนเองเกือบ ทุกครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเอง	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ ไม่เคยลอกผลงานของเพื่อน	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองเกือบทุกครั้ง และเคยลอกผลงานของเพื่อนบ้าง	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองบ้าง และลอกผลงานเพื่อนเป็นบางครั้ง	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองค่อนข้างน้อย และลอกผลงานเพื่อนบ่อยครั้ง	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองน้อยมาก และจะลอกผลงานเพื่อนเป็นประจำ
5. ชอบพูดแต่ความจริง	พูดความจริงกับครูและเพื่อนทุกครั้ง และเป็นแบบอย่างที่ดีได้	พูดความจริงกับครูและเพื่อนทุกครั้ง	พูดความจริงกับครูและเพื่อนเกือบจะทุกครั้ง	พูดความจริงกับครูและเพื่อนน้อยครั้ง	แทบจะไม่พูดความจริงกับครูและเพื่อนเลย

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมีวินัย

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนทุกข้อ เชื่อฟังคำสั่งทุกครั้งที่เข้าเรียน	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ไม่ครบทุกข้อ เชื่อฟังคำสั่งทุกครั้งที่เข้าเรียน	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ไม่ครบทุกข้อ เชื่อฟังคำสั่งเกือบทุกครั้ง ที่เข้าเรียน	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน และเชื่อฟังคำสั่งเมื่อเข้าเรียนน้อยมาก	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน น้อยมาก มักจะไม่เชื่อฟังคำสั่งใด ๆ เมื่อเข้าเรียน
2. ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคม	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคมอย่างเคร่งครัดทุกข้อ และเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคมได้ทุกข้อ และเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคมได้	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคมได้ ไม่ครบทุกข้อ และถูกครูตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ถูกครูตักเตือนบ่อยครั้งมาก
3. ส่งงานหรือการบ้านตรงตามเวลา	ส่งงานหรือการบ้านครบทุกชิ้นงาน และตรงตามเวลาที่กำหนดเสมอ	ส่งงานหรือการบ้านครบทุกชิ้นงาน และไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นบางครั้ง	ส่งงานหรือการบ้านเกือบครบทุกชิ้นงาน และไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นบางครั้ง	ส่งงานหรือการบ้านไม่ครบ แต่ส่งตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นบางครั้ง	ส่งงานหรือการบ้านไม่ครบ และไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นประจำ

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. เข้าแถวรอรับอาหาร กลางวันตามลำดับ ก่อนหลัง	เข้าแถวรอรับอาหาร กลางวันตามลำดับ ก่อนหลังทุกครั้ง เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ เป็นอย่างดี	เข้าแถวรอรับอาหาร กลางวันตามลำดับ ก่อนหลังทุกครั้ง เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้	เข้าแถวรอรับอาหาร กลางวันตามลำดับ ก่อนหลังทุกครั้ง	ลัดคิวผู้อื่นในการเข้าแถว รอรับอาหารกลางวัน ในบางครั้ง	ลัดคิวผู้อื่นเสมอ ในการเข้าแถวรอรับอาหาร กลางวัน ถูกครูตักเตือน อยู่เป็นประจำ
5. ไม่หยอกล้อหรือเล่น ขณะเดินแถว	ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ใน ระเบียบแถวเสมอ ทั้งต่อ หน้าและลับหลังครู เป็น แบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ใน ระเบียบแถวเสมอ ทั้งต่อ หน้าและลับหลังครู	ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ใน ระเบียบแถวเสมอ	หยอกล้อหรือเล่นขณะเดิน แถวในบางครั้ง	หยอกล้อหรือเล่นขณะเดิน แถวเสมอ ถูกครูตักเตือน เป็นประจำ

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจและเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจเกือบทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ น้อยครั้ง	ต้องบังคับให้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกครั้ง
2. บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น เป็นระบบ สามารถเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นได้	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น และเป็นระบบ	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้ตรงประเด็น	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้ตรงประเด็นบ้าง	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้บ้างเล็กน้อยแต่ไม่ค่อยตรงประเด็น
3. ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างตั้งใจและเป็นประจำ	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างตั้งใจ	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้เป็นบางครั้ง	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้น้อยครั้งมาก

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนทุกครั้ง และสามารถแนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแก่เพื่อน ๆ ได้	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนทุกครั้ง	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้	ต้องมีผู้แนะนำขั้นตอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าเกือบทุกครั้ง	ต้องมีผู้แนะนำขั้นตอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าอย่างใกล้ชิดทุกครั้ง
5. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อตนเองได้	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้บ้างเป็นประโยชน์ต่อตนเองได้ในบางครั้ง	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้เล็กน้อย

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านอยู่อย่างพอเพียง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	เลือกซื้อสิ่งของเหมาะสมกับความต้องการ หรือตามความจำเป็น ประหยัดในการใช้จ่าย และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	เลือกซื้อสิ่งของเหมาะสมกับความต้องการหรือตามความจำเป็น ประหยัดในการใช้จ่าย	เลือกซื้อสิ่งของเหมาะสมกับความต้องการหรือตามความจำเป็น	เลือกซื้อสิ่งของไม่ค่อยเหมาะสมกับความต้องการหรือตามความจำเป็น	เลือกซื้อสิ่งของไม่ค่อยเหมาะสมกับความต้องการหรือตามความจำเป็น ใช้จ่ายอย่างไม่ประหยัด เป็นบ่อยครั้ง
2. ออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนและที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนและที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนเป็นบางครั้ง	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนนาน ๆ ครั้ง
3. ใช้สิ่งของอย่างประหยัด และคุ้มค่า	ถนอมใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมได้อย่างคุ้มค่าเสมอ เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ถนอมใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมได้อย่างคุ้มค่าเสมอ เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน	ถนอมใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมได้อย่างคุ้มค่าเสมอ	ถนอมใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมได้อย่างคุ้มค่าเป็นบางครั้ง	ใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมอย่างไม่ประหยัดและไม่คุ้มค่า บ่อยครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด	.ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งานทุกครั้ง และแนะนำให้ผู้อื่นให้ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัดได้	ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งานทุกครั้ง	ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งานเกือบทุกครั้ง	ต้องถูกตักเตือนให้ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าของโรงเรียนบ่อยครั้ง	ต้องถูกตักเตือนให้ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าของโรงเรียนเป็นประจำ
5. ใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุดหรือสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตได้ และรู้จักใช้เวลาว่างที่บ้านด้วยการช่วยเหลืองานทางบ้านได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุดหรือสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตได้ และรู้จักใช้เวลาว่างที่บ้านด้วยการช่วยเหลืองานทางบ้านได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุด และรู้จักใช้เวลาว่างที่บ้านด้วยการช่วยเหลืองานทางบ้านได้	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นบางครั้ง	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นนาน ๆ ครั้ง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. มีความรับผิดชอบ ในการทำงาน	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนในกลุ่มได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนในกลุ่มได้อย่างถูกต้อง	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนในกลุ่มได้	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนในกลุ่มได้แต่ไม่ครบถ้วน	ไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ครูต้องกำกับติดตามอยู่เสมอ
2. มีความพยายามทำงานจนสำเร็จ	ไม่เคยท้องาน ตั้งใจทำงานด้วยความมุ่งมั่นจนสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพทุกครั้ง	ไม่เคยท้องาน ตั้งใจทำงานด้วยความมุ่งมั่นจนสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง	ตั้งใจทำงานจนสำเร็จได้	ตั้งใจทำงานจนสำเร็จได้เกือบทุกครั้ง	ทำงานล่าช้าและท้องานบ่อยครั้ง
3. วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเวลาที่กำหนด	วางแผนงาน จัดเตรียมอุปกรณ์ครบถ้วน ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายและส่งงานได้ก่อนเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	วางแผนงาน ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายและส่งงานได้ตามเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	วางแผนงาน ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายและส่งงานได้ตามเวลาที่กำหนดเกือบทุกครั้ง	ขาดการวางแผนงาน ผลงานไม่ค่อยตรงตามเป้าหมายและส่งงานล่าช้าจากที่กำหนดให้บ่อยครั้ง	ขาดการวางแผนงาน ผลงานไม่ค่อยตรงตามเป้าหมายและส่งงานล่าช้าจากที่กำหนดให้ทุกครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อนทุกครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น	ให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นได้	ให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นได้ มีปัญหาเกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่น มีปัญหาเกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มบ่อยครั้ง
5. ชื่นชมผลงานของตนเองและเพื่อน	พูดแสดงความชื่นชมและยอมรับในผลงานของเพื่อนด้วยความจริงใจ และยอมรับคำติชมหรือวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองได้ด้วยน้ำใจนักกีฬาทุกครั้ง	พูดแสดงความชื่นชมและยอมรับในผลงานของเพื่อนด้วยความจริงใจ และยอมรับคำติชมหรือวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองได้	พูดแสดงความชื่นชมและยอมรับในผลงานของเพื่อน และยอมรับคำติชมหรือวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองได้	ยอมรับในผลงานของเพื่อนและยอมรับคำติชมหรือวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองได้บ้าง	ไม่ค่อยยอมรับในผลงานของเพื่อนหรือคำวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองเป็นประจำ

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านรักความเป็นไทย

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยด้วยความเต็มใจ และเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้ในวงกว้าง	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยด้วยความเต็มใจ และเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยด้วยความเต็มใจ และเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้ในบางเรื่อง	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยในบางเรื่องและในบางโอกาส แต่ไม่สามารถเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยน้อยมาก และไม่สามารถเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้
2. นำแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นได้	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ในบางเรื่อง	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก
3. เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง	ไม่เต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นบ่อยครั้ง	ไม่เต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. แสดงความเคารพแบบไทย	แสดงความเคารพแบบไทย ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	แสดงความเคารพแบบไทย ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส	แสดงความเคารพแบบไทย ได้ถูกต้อง	แสดงความเคารพแบบไทย ได้ถูกต้องในบางโอกาส	แสดงความเคารพแบบไทย ได้แต่ไม่ค่อยเรียบร้อยต้องแนะนำบ่อยครั้งมาก
5. มีมารยาทสุภาพ อ่อนโยนและพูดจาไพเราะ	มีกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนโยน น้ำเสียงนุ่มนวล มีหางเสียงทุกครั้ง และใช้คำพูดได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส	มีกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนโยน และใช้คำพูดได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส	มีกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนโยน น้ำเสียงนุ่มนวล มีหางเสียงทุกครั้ง	มีกิริยาท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดไม่ค่อยเหมาะสม ต้องตักเตือนเป็นบางครั้ง	มีกิริยาท่าทางไม่ค่อยสุภาพ ใช้คำพูดไม่ค่อยเหมาะสมต้องตักเตือนเป็นประจำ

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมีจิตสาธารณะ

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้น	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้นทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้นเกือบทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้นเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยสนใจเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้น ต้องถูกตักเตือนทุกครั้ง
2. ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยความเต็มใจและความรับผิดชอบ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยความเต็มใจและความรับผิดชอบ	ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยความรับผิดชอบ	ขาดความรับผิดชอบในการร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเป็นบางครั้ง	หลบหลีกในการร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเสมอ ต้องถูกตักเตือนเป็นประจำ
3. ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจและความรับผิดชอบทุกครั้ง	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจเกือบทุกครั้ง	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจในบางครั้ง	ไม่ค่อยเต็มใจร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม ต้องถูกตักเตือนทุกครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถทุกครั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถทุกครั้ง	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นเป็นบางครั้ง
5. ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ	มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ ตามโอกาสและตามกำลังความสามารถได้โดยไม่หวังผลตอบแทน	มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ ตามโอกาสและตามกำลังความสามารถได้	มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการเรียนตามโอกาสและตามกำลังความสามารถได้	แสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นบ้างในบางครั้ง	แสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นน้อยมาก

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมีความสามัคคี

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. มีความรักและผูกพันกับเพื่อน	ประสานสัมพันธ์ภาพให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนตามโอกาสด้วยความจริงใจอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	ประสานสัมพันธ์ภาพให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนตามโอกาสด้วยความจริงใจ	ประสานสัมพันธ์ภาพให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนตามโอกาส	ประสานสัมพันธ์ภาพให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยมีการประสานสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน
2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียน	เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนด้วยความเต็มใจและรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนด้วยความเต็มใจและรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนและรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนเป็นบางครั้ง	หลบหลีกการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนเสมอ ต้องถูกตักเตือนบ่อยครั้ง
3. ร่วมปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความรับผิดชอบ	ร่วมมือปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความเต็มใจ และรับผิดชอบต่อความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน	ร่วมมือปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความเต็มใจ และรับผิดชอบต่อความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ร่วมมือปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความเต็มใจ และรับผิดชอบต่อความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย	ร่วมมือปฏิบัติงานกลุ่มจนสำเร็จลุล่วงได้เกือบทุกครั้ง	ร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อย ต้องถูกตักเตือนบ่อยครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างเหมาะสม	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดีได้อย่างเหมาะสมตามโอกาสทุกครั้ง	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดีได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดีได้	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้ตามที่ดีได้เกือบทุกครั้งแต่ไม่สามารถเป็นผู้นำได้	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้ตามที่ดีได้เป็นบางครั้งแต่ไม่สามารถเป็นผู้นำได้
5. อยู่ร่วมกันในชั้นเรียนและโรงเรียนอย่างสงบสุข	ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลทุกครั้ง ไม่เคยมีปัญหากับผู้อื่น และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลทุกครั้ง ไม่เคยมีปัญหากับผู้อื่น	ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีปัญหาเกี่ยวกับผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ยอมรับซึ่งกันและกัน ไม่ค่อยให้เกียรติผู้อื่น มีปัญหาเกี่ยวกับผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยยอมรับและให้เกียรติผู้อื่น มีปัญหาเกี่ยวกับผู้อื่นเป็นบ่อยครั้ง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมีความกตัญญู

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. มีความสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครอง	มีวาจาสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครองจนเป็นนิสัย และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	มีวาจาสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครองจนเป็นนิสัย	มีวาจาสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครองเกือบทุกครั้ง	มีวาจาไม่ค่อยสุภาพอ่อนน้อม และไม่ค่อยมีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครองในบางครั้ง	มีวาจาไม่ค่อยสุภาพอ่อนน้อม และไม่ค่อยมีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครอง ต้องถูกตักเตือนบ่อยครั้ง
2. เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดาผู้ปกครองด้วยความศรัทธา	เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดาผู้ปกครองอย่างเคร่งครัดและอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดาผู้ปกครองอย่างเคร่งครัด	เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดาเกือบทุกครั้ง	ไม่ค่อยเคารพเชื่อฟังหรือปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดา ฝ่าฝืนคำสอนของบิดามารดาบ่อยครั้ง	ไม่ค่อยเคารพเชื่อฟังหรือปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดา ฝ่าฝืนคำสอนของบิดามารดาอยู่เป็นประจำ
3. สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครอง	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองทั้งในด้านการเรียนและด้านความประพฤติอยู่เสมอ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองทั้งในด้านการเรียนและด้านความประพฤติอยู่เสมอ	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองในด้านการเรียนหรือด้านความประพฤติได้บ่อยครั้ง	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองในด้านการเรียนหรือด้านความประพฤติได้ในบางครั้ง	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองในด้านการเรียนหรือด้านความประพฤติได้นาน ๆ ครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ช่วยเหลืองานบ้านตามความเหมาะสม	ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานทางบ้านตามกำลังความสามารถอย่างเหมาะสมตามโอกาสอยู่เสมอ และเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้	ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานทางบ้านตามกำลังความสามารถอย่างเหมาะสมตามโอกาสอยู่เสมอ	ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานทางบ้านตามกำลังความสามารถอย่างเหมาะสมตามโอกาสเกือบทุกครั้ง	ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานทางบ้านตามกำลังความสามารถเป็นบางครั้ง	จะช่วยเหลือภาระงานทางบ้านเมื่อมีการขอร้องจากผู้ปกครองเท่านั้น
5. เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	ไม่เคยสร้างความเสียหายหรือความเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นลูกที่ดีของครอบครัวเสมอ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ไม่เคยสร้างความเสียหายหรือความเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นลูกที่ดีของครอบครัวเสมอ	ประพฤติตนเป็นลูกที่ดีของครอบครัวเสมอ	สร้างเรื่องเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครองเป็นบางครั้ง	สร้างเรื่องเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครองบ่อยครั้ง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานและประพฤติตนอยู่ในกรอบของกฎหมายเสมอ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานและประพฤติตนอยู่ในกรอบของกฎหมายเสมอ	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานและล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานบ้างและล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ไม่มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานและล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นบ่อยครั้ง
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	เข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง	หลบหลีกในการเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นบ่อยครั้ง	หลบหลีกในการเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง ต้องถูกตักเตือนเป็นประจำ
3. ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ	ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ เป็นที่ยอมรับและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ เป็นที่ยอมรับ	ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันได้	ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวันได้บ้าง	ไม่สนใจประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือในชีวิตประจำวัน ต้องถูกตักเตือนบ่อยครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. แสดงออกซึ่ง ความจงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญ พระบารมีทุกครั้งด้วย ตนเองโดยไม่ต้องมีใคร บอก และเป็นตัวอย่างที่ดี แก่ผู้อื่นได้	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญ พระบารมีทุกครั้ง ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมี ใครบอก	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระ บารมีบ่อยครั้ง ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีใครบอก	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระ บารมีด้วยตนเองโดยไม่ ต้องมีใครบอกเป็นบางครั้ง	ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญ พระบารมีเมื่อมีคนบอก
5. เคารพสิทธิของผู้อื่น	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่ ประพฤติกฎปฏิบัติตนตาม สิทธิและหน้าที่ของ นักเรียนที่ดีได้ ไม่เคยล่วง ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ได้	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่ ประพฤติกฎปฏิบัติตนตาม สิทธิและหน้าที่ของ นักเรียนที่ดีได้ ไม่เคยล่วง ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่ ประพฤติกฎปฏิบัติตนตาม สิทธิและหน้าที่ของ นักเรียนที่ดีได้	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่อยู่บ้าง เคยล่วงละเมิดสิทธิของ ผู้อื่นเป็นบางครั้ง	มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิและหน้าที่อยู่บ้าง เคยล่วงละเมิดสิทธิของ ผู้อื่นเป็นบ่อยครั้ง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านซื่อสัตย์สุจริต

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ ไม่นำสิ่งของหรือผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ทุกครั้งที่เรียน	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ นำสิ่งของหรือผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเองเป็น บางครั้งที่เรียน	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ บ้าง นำสิ่งของหรือผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ก่อนข้างบ่อย	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ น้อยมาก นำสิ่งของหรือผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเองบ่อยมาก	นำสิ่งของของตนเองมาใช้ น้อยมาก มักนำสิ่งของหรือผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเองทุกครั้งที่เรียน
2. ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและจริงใจ	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรงจริงใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลังเพื่อน ครู และผู้อื่น ทุกครั้งและเป็นตัวอย่างที่ดีได้	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรงจริงใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลังเพื่อน ครู และผู้อื่นทุกครั้ง	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรงจริงใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลังเพื่อน ครู และผู้อื่นเกือบจะทุกครั้ง	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรงจริงใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลังเพื่อน ครู และผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรงจริงใจ เฉพาะต่อหน้าเพื่อน ครู และผู้อื่นเป็นบางครั้ง
3. เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ	เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของทุกครั้ง และเป็นตัวอย่างที่ดีได้	เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของทุกครั้ง	เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของเกือบจะทุกครั้ง	เก็บสิ่งของได้มักยึดถือเอาไปเป็นของตนเองเป็น บางครั้ง	เก็บสิ่งของได้มักยึดถือเอาไปเป็นของตนเองเกือบ ทุกครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเอง	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ ไม่เคยลอกผลงานของเพื่อน	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองเกือบทุกครั้ง และเคยลอกผลงานของเพื่อนบ้าง	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองบ้าง และลอกผลงานเพื่อนเป็นบางครั้ง	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองค่อนข้างน้อย และลอกผลงานเพื่อนบ่อยครั้ง	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเองน้อยมาก และจะลอกผลงานเพื่อนเป็นประจำ
5. ชอบพูดแต่ความจริง	พูดความจริงกับครูและเพื่อนทุกครั้ง และเป็นแบบอย่างที่ดีได้	พูดความจริงกับครูและเพื่อนทุกครั้ง	พูดความจริงกับครูและเพื่อนเกือบจะทุกครั้ง	พูดความจริงกับครูและเพื่อนน้อยครั้ง	แทบจะไม่พูดความจริงกับครูและเพื่อนเลย

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมีวินัย

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนทุกข้อ เชื่อฟังคำสั่งทุกครั้งที่เข้าเรียน	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ไม่ครบทุกข้อ เชื่อฟังคำสั่งทุกครั้งที่เข้าเรียน	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ไม่ครบทุกข้อ เชื่อฟังคำสั่งเกือบทุกครั้ง ที่เข้าเรียน	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน และเชื่อฟังคำสั่งเมื่อเข้าเรียนน้อยมาก	เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน น้อยมาก มักจะไม่เชื่อฟังคำสั่งใด ๆ เมื่อเข้าเรียน
2. ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคม	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคมอย่างเคร่งครัดทุกข้อ และเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคมได้ทุกข้อ และเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคมได้	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคมได้ ไม่ครบทุกข้อ และถูกครูตักเตือนเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ถูกครูตักเตือนบ่อยครั้งมาก
3. ส่งงานหรือการบ้านตรงตามเวลา	ส่งงานหรือการบ้านครบทุกชิ้นงาน และตรงตามเวลาที่กำหนดเสมอ	ส่งงานหรือการบ้านครบทุกชิ้นงาน และไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นบางครั้ง	ส่งงานหรือการบ้านเกือบครบทุกชิ้นงาน และไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นบางครั้ง	ส่งงานหรือการบ้านไม่ครบ แต่ส่งตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นบางครั้ง	ส่งงานหรือการบ้านไม่ครบ และไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดเป็นประจำ

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. เข้าแถวรอรับอาหาร กลางวันตามลำดับ ก่อนหลัง	เข้าแถวรอรับอาหาร กลางวันตามลำดับ ก่อนหลังทุกครั้ง เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ เป็นอย่างดี	เข้าแถวรอรับอาหาร กลางวันตามลำดับ ก่อนหลังทุกครั้ง เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้	เข้าแถวรอรับอาหาร กลางวันตามลำดับ ก่อนหลังทุกครั้ง	ลัดคิวผู้อื่นในการเข้าแถว รอรับอาหารกลางวัน ในบางครั้ง	ลัดคิวผู้อื่นเสมอ ในการเข้าแถวรอรับอาหาร กลางวัน ถูกครูตักเตือน อยู่เป็นประจำ
5. ไม่หยอกล้อหรือเล่น ขณะเดินแถว	ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ใน ระเบียบแถวเสมอ ทั้งต่อ หน้าและลับหลังครู เป็น แบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ใน ระเบียบแถวเสมอ ทั้งต่อ หน้าและลับหลังครู	ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ใน ระเบียบแถวเสมอ	หยอกล้อหรือเล่นขณะเดิน แถวในบางครั้ง	หยอกล้อหรือเล่นขณะเดิน แถวเสมอ ถูกครูตักเตือน เป็นประจำ

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจและเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจเกือบทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ น้อยครั้ง	ต้องบังคับให้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกครั้ง
2. บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น เป็นระบบ สามารถเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นได้	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น และเป็นระบบ	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้ตรงประเด็น	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้ตรงประเด็นบ้าง	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ได้บ้างเล็กน้อย แต่ไม่ค่อยตรงประเด็น
3. ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างตั้งใจและเป็นประจำ	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างตั้งใจ	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้เป็นบางครั้ง	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้น้อยครั้งมาก

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนทุกครั้ง และสามารถแนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแก่เพื่อน ๆ ได้	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนทุกครั้ง	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้	ต้องมีผู้แนะนำขั้นตอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าเกือบทุกครั้ง	ต้องมีผู้แนะนำขั้นตอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าอย่างใกล้ชิดทุกครั้ง
5. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อตนเองได้	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้บ้างเป็นประโยชน์ต่อตนเองได้ในบางครั้ง	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้เล็กน้อย

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านอยู่อย่างพอเพียง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	เลือกซื้อสิ่งของเหมาะสมกับความต้องการ หรือตามความจำเป็น ประหยัดในการใช้จ่าย และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	เลือกซื้อสิ่งของเหมาะสมกับความต้องการหรือตามความจำเป็น ประหยัดในการใช้จ่าย	เลือกซื้อสิ่งของเหมาะสมกับความต้องการหรือตามความจำเป็น	เลือกซื้อสิ่งของไม่ค่อยเหมาะสมกับความต้องการหรือตามความจำเป็น	เลือกซื้อสิ่งของไม่ค่อยเหมาะสมกับความต้องการหรือตามความจำเป็น ใช้จ่ายอย่างไม่ประหยัด เป็นบ่อยครั้ง
2. ออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนและที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนและที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนเป็นบางครั้ง	มีเงินฝากออมทรัพย์ที่โรงเรียนนาน ๆ ครั้ง
3. ใช้สิ่งของอย่างประหยัด และคุ้มค่า	ถนอมใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมได้อย่างคุ้มค่าเสมอ เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ถนอมใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมได้อย่างคุ้มค่าเสมอ เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน	ถนอมใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมได้อย่างคุ้มค่าเสมอ	ถนอมใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมได้อย่างคุ้มค่าเป็นบางครั้ง	ใช้สิ่งของของตนเองและของส่วนรวมอย่างไม่ประหยัดและไม่คุ้มค่า บ่อยครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด	.ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งานทุกครั้ง และแนะนำให้ผู้อื่นให้ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัดได้	ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งานทุกครั้ง	ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งานเกือบทุกครั้ง	ต้องถูกตักเตือนให้ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าของโรงเรียนบ่อยครั้ง	ต้องถูกตักเตือนให้ใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าของโรงเรียนเป็นประจำ
5. ใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุดหรือสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตได้ และรู้จักใช้เวลาว่างที่บ้านด้วยการช่วยเหลืองานทางบ้านได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุดหรือสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตได้ และรู้จักใช้เวลาว่างที่บ้านด้วยการช่วยเหลืองานทางบ้านได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุด และรู้จักใช้เวลาว่างที่บ้านด้วยการช่วยเหลืองานทางบ้านได้	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นบางครั้ง	ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนด้วยการอ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นนาน ๆ ครั้ง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. มีความรับผิดชอบ ในการทำงาน	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนในกลุ่มได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนในกลุ่มได้อย่างถูกต้อง	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนในกลุ่มได้	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนในกลุ่มได้แต่ไม่ครบถ้วน	ไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ครูต้องกำกับติดตามอยู่เสมอ
2. มีความพยายามทำงานจนสำเร็จ	ไม่เคยท้อถอย ตั้งใจทำงานด้วยความมุ่งมั่นจนสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพทุกครั้ง	ไม่เคยท้อถอย ตั้งใจทำงานด้วยความมุ่งมั่นจนสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง	ตั้งใจทำงานจนสำเร็จได้	ตั้งใจทำงานจนสำเร็จได้เกือบทุกครั้ง	ทำงานล่าช้าและท้อถอยบ่อยครั้ง
3. วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเวลาที่กำหนด	วางแผนงาน จัดเตรียมอุปกรณ์ครบถ้วน ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายและส่งงานได้ก่อนเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	วางแผนงาน ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายและส่งงานได้ตามเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	วางแผนงาน ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายและส่งงานได้ตามเวลาที่กำหนดเกือบทุกครั้ง	ขาดการวางแผนงาน ผลงานไม่ค่อยตรงตามเป้าหมายและส่งงานล่าช้าจากที่กำหนดให้บ่อยครั้ง	ขาดการวางแผนงาน ผลงานไม่ค่อยตรงตามเป้าหมายและส่งงานล่าช้าจากที่กำหนดให้ทุกครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อนทุกครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น	ให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นได้	ให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่นได้ มีปัญหาเกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการพัฒนางานร่วมกับผู้อื่น มีปัญหาเกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มบ่อยครั้ง
5. ชื่นชมผลงานของตนเองและเพื่อน	พูดแสดงความชื่นชมและยอมรับในผลงานของเพื่อนด้วยความจริงใจ และยอมรับคำติชมหรือวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองได้ด้วยน้ำใจนักกีฬาทุกครั้ง	พูดแสดงความชื่นชมและยอมรับในผลงานของเพื่อนด้วยความจริงใจ และยอมรับคำติชมหรือวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองได้	พูดแสดงความชื่นชมและยอมรับในผลงานของเพื่อน และยอมรับคำติชมหรือวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองได้	ยอมรับในผลงานของเพื่อนและยอมรับคำติชมหรือวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองได้บ้าง	ไม่ค่อยยอมรับในผลงานของเพื่อนหรือคำวิจารณ์เกี่ยวกับผลงานของตนเองเป็นประจำ

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านรักความเป็นไทย

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยด้วยความเต็มใจ และเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้ในวงกว้าง	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยด้วยความเต็มใจ และเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยด้วยความเต็มใจ และเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้ในบางเรื่อง	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยในบางเรื่อง และในบางโอกาส แต่ไม่สามารถเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้	ให้ความสนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยน้อยมาก และไม่สามารถเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้
2. นำแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นได้	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ในบางเรื่อง	นำแนวคิดหรือแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก
3. เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง	ไม่เต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นบ่อยครั้ง	ไม่เต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นทุกครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. แสดงความเคารพแบบไทย	แสดงความเคารพแบบไทย ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	แสดงความเคารพแบบไทย ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส	แสดงความเคารพแบบไทย ได้ถูกต้อง	แสดงความเคารพแบบไทย ได้ถูกต้องในบางโอกาส	แสดงความเคารพแบบไทย ได้แต่ไม่ค่อยเรียบร้อยต้องแนะนำบ่อยครั้งมาก
5. มีมารยาทสุภาพ อ่อนโยนและพูดจาไพเราะ	มีกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนโยน น้ำเสียงนุ่มนวล มีหางเสียงทุกครั้ง และใช้คำพูดได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส	มีกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนโยน และใช้คำพูดได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส	มีกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนโยน น้ำเสียงนุ่มนวล มีหางเสียงทุกครั้ง	มีกิริยาท่าทางสุภาพ ใช้คำพูดไม่ค่อยเหมาะสม ต้องตักเตือนเป็นบางครั้ง	มีกิริยาท่าทางไม่ค่อยสุภาพ ใช้คำพูดไม่ค่อยเหมาะสมต้องตักเตือนเป็นประจำ

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมีจิตสาธารณะ

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้น	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้นทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้นเกือบทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้นเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยสนใจเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้น ต้องถูกตักเตือนทุกครั้ง
2. ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยความเต็มใจและความรับผิดชอบ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยความเต็มใจและความรับผิดชอบ	ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยความรับผิดชอบ	ขาดความรับผิดชอบในการร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเป็นบางครั้ง	หลบหลีกในการร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเสมอ ต้องถูกตักเตือนเป็นประจำ
3. ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจและความรับผิดชอบทุกครั้ง	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจเกือบทุกครั้ง	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจในบางครั้ง	ไม่ค่อยเต็มใจร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม ต้องถูกตักเตือนทุกครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถทุกครั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถทุกครั้ง	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง	เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นเป็นบางครั้ง
5. ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ	มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ ตามโอกาสและตามกำลังความสามารถได้โดยไม่หวังผลตอบแทน	มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ ตามโอกาสและตามกำลังความสามารถได้	มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นในด้านการเรียนตามโอกาสและตามกำลังความสามารถได้	แสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นบ้างในบางครั้ง	แสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นน้อยมาก

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมีความสามัคคี

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. มีความรักและผูกพันกับเพื่อน	ประสานสัมพันธ์ภาพให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนตามโอกาสด้วยความจริงใจอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	ประสานสัมพันธ์ภาพให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนตามโอกาสด้วยความจริงใจ	ประสานสัมพันธ์ภาพให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนตามโอกาส	ประสานสัมพันธ์ภาพให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยมีการประสานสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน
2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียน	เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนด้วยความเต็มใจและรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนด้วยความเต็มใจและรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนและรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนเป็นบางครั้ง	หลบหลีกการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนเสมอ ต้องถูกตักเตือนบ่อยครั้ง
3. ร่วมปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความรับผิดชอบ	ร่วมมือปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความเต็มใจ และรับผิดชอบต่อจนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน	ร่วมมือปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความเต็มใจ และรับผิดชอบต่อจนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ร่วมมือปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความเต็มใจ และรับผิดชอบต่อจนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย	ร่วมมือปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงได้เกือบทุกครั้ง	ร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อย ต้องถูกตักเตือนบ่อยครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างเหมาะสม	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดีได้อย่างเหมาะสมตามโอกาสทุกครั้ง	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดีได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดีได้	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้ตามที่ดีได้เกือบทุกครั้งแต่ไม่สามารถเป็นผู้นำได้	ปฏิบัติตนตามบทบาทของผู้ตามที่ดีได้เป็นบางครั้งแต่ไม่สามารถเป็นผู้นำได้
5. อยู่ร่วมกันในชั้นเรียนและโรงเรียนอย่างสงบสุข	ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลทุกครั้ง ไม่เคยมีปัญหากับผู้อื่น และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลทุกครั้ง ไม่เคยมีปัญหากับผู้อื่น	ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีปัญหาเกี่ยวกับผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ยอมรับซึ่งกันและกัน ไม่ค่อยให้เกียรติผู้อื่น มีปัญหาเกี่ยวกับผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยยอมรับและให้เกียรติผู้อื่น มีปัญหาเกี่ยวกับผู้อื่นเป็นบ่อยครั้ง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะด้านมีความกตัญญู

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
1. มีความสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครอง	มีวาจาสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครองจนเป็นนิสัย และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	มีวาจาสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครองจนเป็นนิสัย	มีวาจาสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครองเกือบทุกครั้ง	มีวาจาไม่ค่อยสุภาพอ่อนน้อม และไม่ค่อยมีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครองในบางครั้ง	มีวาจาไม่ค่อยสุภาพอ่อนน้อม และไม่ค่อยมีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครอง ต้องถูกตักเตือนบ่อยครั้ง
2. เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดาผู้ปกครองด้วยความศรัทธา	เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดาผู้ปกครองอย่างเคร่งครัด และอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดาผู้ปกครองอย่างเคร่งครัด	เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดาเกือบทุกครั้ง	ไม่ค่อยเคารพเชื่อฟังหรือปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดา ฝ่าฝืนคำสอนของบิดามารดาบ่อยครั้ง	ไม่ค่อยเคารพเชื่อฟังหรือปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดา ฝ่าฝืนคำสอนของบิดามารดาอยู่เป็นประจำ
3. สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครอง	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองทั้งในด้านการเรียนและด้านความประพฤติอยู่เสมอ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองทั้งในด้านการเรียนและด้านความประพฤติอยู่เสมอ	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองในด้านการเรียนหรือด้านความประพฤติได้บ่อยครั้ง	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองในด้านการเรียนหรือด้านความประพฤติได้ในบางครั้ง	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครองในด้านการเรียนหรือด้านความประพฤติได้นาน ๆ ครั้ง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	5 ระดับมากที่สุด	4 ระดับมาก	3 ระดับปานกลาง	2 ระดับน้อย	1 ระดับน้อยที่สุด
4. ช่วยเหลืองานบ้านตามความเหมาะสม	ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานทางบ้านตามกำลังความสามารถอย่างเหมาะสมตามโอกาสอยู่เสมอ และเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้	ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานทางบ้านตามกำลังความสามารถอย่างเหมาะสมตามโอกาสอยู่เสมอ	ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานทางบ้านตามกำลังความสามารถอย่างเหมาะสมตามโอกาสเกือบทุกครั้ง	ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานทางบ้านตามกำลังความสามารถเป็นบางครั้ง	จะช่วยเหลือภาระงานทางบ้านเมื่อมีการขอร้องจากผู้ปกครองเท่านั้น
5. เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	ไม่เคยสร้างความเสียหายหรือความเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นลูกที่ดีของครอบครัวเสมอ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้	ไม่เคยสร้างความเสียหายหรือความเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นลูกที่ดีของครอบครัวเสมอ	ประพฤติตนเป็นลูกที่ดีของครอบครัวเสมอ	สร้างเรื่องเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครองเป็นบางครั้ง	สร้างเรื่องเดือดร้อนใจให้กับผู้ปกครองบ่อยครั้ง

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชุดนี้ มีความถูกต้องสอดคล้องกับโครงสร้าง (ลักษณะและขอบเขตของพฤติกรรม) ตามคำนิยามศัพท์หรือไม่อย่างไร โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. นิยามศัพท์เฉพาะ **คุณลักษณะอันพึงประสงค์** หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้
  - 2.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี ของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
  - 2.2 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง และผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ
  - 2.3 มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
  - 2.4 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน
  - 2.5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
  - 2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
  - 2.7 รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
  - 2.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

2.9 มีความสามัคคี หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความพร้อมเพรียง ความกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง วิวาทบาดหมางกันและกัน

2.10 มีความกตัญญู หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความรู้สึกสำนึก ในการอุปการะ หรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีต่อตนเอง

3. วิธีการประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ทำโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาว่า รายการประเมินของแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น มีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร มีข้อบกพร่องและควรปรับปรุงอย่างไร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์ม ตามเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

เห็นด้วย เมื่อ แน่ใจว่ามีความถูกต้องชัดเจน เหมาะสมสอดคล้องกัน
กับนิยามศัพท์เฉพาะ

ไม่แน่ใจ เมื่อ ไม่แน่ว่ามีความถูกต้องชัดเจน เหมาะสมสอดคล้องกัน
กับนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่

ไม่เห็นด้วย เมื่อ แน่ใจว่าไม่มีความถูกต้องชัดเจน เหมาะสมสอดคล้องกัน
กับนิยามศัพท์เฉพาะ

โปรดพิจารณาของทุก ๆ รายการในแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการเขียน ✓ ลงในช่องความคิดเห็น และหากมีข้อเสนอแนะใด ๆ ในการปรับปรุง/แก้ไข โปรดเขียนลงในช่องข้อเสนอแนะหลังรายการนั้น ๆ

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง
		เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	
1	รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์ ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย				
2	เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีและประโยชน์ ต่อส่วนรวม				
3	ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ				
4	แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์				
5	เคารพสิทธิของผู้อื่น				
	ซื่อสัตย์สุจริต				
1	ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน				
2	ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและจริงใจ				
3	เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ				
4	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเอง				
5	ชอบพูดแต่ความจริง				
	มีวินัย				
1	ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน				
2	ปฏิบัติตนตามกฎหมายเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคม				
3	ส่งงานหรือการบ้านตรงตามเวลา				
4	เข้าแถวรอรับอาหารกลางวันตามลำดับก่อนหลัง				
5	ไม่หยอกล้อหรือเล่นขณะเดินแถว				
	ใฝ่เรียนรู้				
1	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ				
2	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้				
3	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ				
4	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า				
5	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน				

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง
		เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	
	อยู่อย่างพอเพียง				
1	ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด				
2	ออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ				
3	ใช้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า				
4	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด				
5	ใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์				
	มุ่งมั่นในการทำงาน				
1	มีความรับผิดชอบในการทำงาน				
2	มีความพยายามทำงานจนสำเร็จ				
3	วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเวลาที่กำหนด				
4	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
5	ชื่นชมผลงานของตนเองและเพื่อน				
	รักความเป็นไทย				
1	มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย				
2	นำแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน				
3	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย				
4	แสดงความเคารพแบบไทย				
5	มีมารยาทสุภาพอ่อนโยน และพูดจาไพเราะ				
	มีจิตสาธารณะ				
1	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้น				
2	ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ				
3	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ				
4	เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
5	ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ				

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง
		เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	
	มีความสามัคคี				
1	มีความรักและผูกพันกับเพื่อน				
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียน				
3	ร่วมปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความรับผิดชอบ				
4	ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างเหมาะสม				
5	อยู่ร่วมกันในชั้นเรียนและโรงเรียนอย่างสงบสุข				
	มีความกตัญญู				
1	มีความสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ ต่อผู้ปกครอง				
2	เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดา ผู้ปกครองด้วยความศรัทธา				
3	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครอง				
4	ช่วยเหลืองานบ้านตามความเหมาะสม				
5	เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว				

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง
		เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	
1	เกณฑ์การตัดสินรายคุณลักษณะ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์				
2	ซื่อสัตย์สุจริต				
3	มีวินัย				
4	ใฝ่เรียนรู้				
5	อยู่อย่างพอเพียง				
6	มุ่งมั่นในการทำงาน				
7	รักความเป็นไทย				
8	มีจิตสาธารณะ				
9	มีความสามัคคี				
10	มีความกตัญญู				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า ชุดกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะชุดนี้ มีความถูกต้องสอดคล้องกับโครงสร้างตามคำนิยามศัพท์หรือไม่อย่างไร โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. นิยามศัพท์เฉพาะ **กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ** หมายถึง กิจกรรมที่บูรณาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ลักษณะเข้าด้วยกัน คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 3-4) โดยใช้หลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) คือ 1) กฎแห่งความพึงพอใจหรือกฎแห่งผล 2) กฎแห่งความพร้อม และ 3) กฎแห่งการฝึกหัด และทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Operant Conditioning Theory) ซึ่งเน้นการเสริมแรง (สิริอร วิชชาวุธ. 2554 : 30-44 ; มาลินี จุฑาปะมา. 2554 : 75-80) มีเนื้อหากิจกรรมที่ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 10 ประการ คือ

2.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี ของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

2.2 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

2.3 มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

2.4 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน

2.5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อุตุน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

2.7 รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความเต็มใจ กระจื่อรื้อรันโดยไม่หวังผลตอบแทน

2.9 มีความสามัคคี หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึง ความพร้อมเพรียง ความกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง วิวาพาดหมางกันและกัน

2.10 มีความกตัญญู หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความรู้สึกสำนึกในการอุปการะ หรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีต่อตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 5 ; โรงเรียนบ้านบ่อดิน. 2553 : 8)

โดยในแต่ละกิจกรรมนั้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาปฏิบัติกิจกรรมอย่างสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ชุดกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 10 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมต้นไม้แห่งความดี
2. กิจกรรมคนดีศรีบ่อดิน
3. กิจกรรมเปลี่ยนขยะเป็นเงิน
4. กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน
5. กิจกรรมเราทำได้
6. กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา
7. กิจกรรมคิดดีมีวินัย
8. กิจกรรมรักประเทศไทย
9. กิจกรรมท่องเที่ยวในโลกกว้าง
10. กิจกรรมฉันรักประเทศไทย

ได้ออกแบบกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ ให้มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดประสงค์
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

3.1 ชั้นการละลายพฤติกรรม

- 3.2 ขั้นการสร้างความตระหนัก
- 3.3 ขั้นการวางแผนงาน
- 3.4 ขั้นการดำเนินงานตามแผนงาน
- 3.5 ขั้นการสรุปองค์ความรู้
- 4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
- 5. การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 6. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น มีวิธีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
  2. จัดเตรียมสื่อ หรือแหล่งเรียนรู้
  3. ดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน
  4. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. วิธีการประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ทำโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณา แสดงความคิดเห็นในแต่ละข้อลงในแบบฟอร์มตามเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

เห็นด้วย	เมื่อ	แน่ใจว่าชุดกิจกรรมนั้นมีความเหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
ไม่แน่ใจ	เมื่อ	ไม่แน่ใจว่าชุดกิจกรรมนั้นมีความเหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	เมื่อ	แน่ใจว่าชุดกิจกรรมนั้นไม่มีความเหมาะสมและไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

โปรดพิจารณาชุดกิจกรรมทุก ๆ ข้อ โดยการเขียน ✓ ลงในช่องความคิดเห็น และหากมีข้อเสนอแนะใด ๆ ในการปรับปรุง/แก้ไข โปรดเขียนลงในช่องข้อเสนอแนะหลังรายการนั้น ๆ

กิจกรรมที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง
		เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	
1 ต้นไม้ แห่งความดี	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
2 คนดี ศรีบ่อดิน	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
3 เปลี่ยนขยะ เป็นเงิน	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
4 ร่วมด้วย ช่วยกัน	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
5 เราทำได้	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
6 โลกสวย ด้วยมือเรา	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
7 คิวดี มีวินัย	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				

กิจกรรมที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง
		เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	
8 รักษาไทย	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
9 ท่องไปในโลกกว้าง	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
10 ฉันรักประเทศไทย	1. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกิจกรรม				
	2. สื่อ / แหล่งเรียนรู้				
	3. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

**แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
ของแบบสอบถามความคิดเห็น
ที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ของครูผู้สอนและนักเรียน**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะชุดนี้ มีความถูกต้องสอดคล้องกับโครงสร้างตามคำนิยามศัพท์หรือไม่อย่างไร โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. นิยามศัพท์เฉพาะ กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะ หมายถึง กิจกรรมที่บูรณาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ลักษณะเข้าด้วยกัน คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 3-4) โดยใช้หลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) คือ 1) กฎแห่งความพึงพอใจหรือกฎแห่งผล 2) กฎแห่งความพร้อม และ 3) กฎแห่งการฝึกหัด และทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Operant Conditioning Theory) ซึ่งเน้นการเสริมแรง (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2544 : 91-92 ; อารี พันธุ์มณี. 2540 : 112-114 ; วรรณิ ลิ้มอักษร. 2541 : 66-67) มีเนื้อหากิจกรรมที่ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 10 ประการ คือ

1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

2) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

3) มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

4) ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน

5) อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

6) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

7) รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

8) มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน

9) มีความสามัคคี หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความพร้อมเพรียง ความกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง วิวาทบาดหมางกันและกัน

10) มีความกตัญญู หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความรู้สึกสำนึกในการอุปการะ หรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีต่อตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 5 ; โรงเรียนบ้านบ่อดิน. 2553 : 8)

โดยในแต่ละกิจกรรมนั้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาปฏิบัติกิจกรรมอย่างสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ชุดกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 10 กิจกรรม ได้แก่

- 1) กิจกรรมต้นไม้แห่งความดี
- 2) กิจกรรมคนดีศรีบ่อดิน
- 3) กิจกรรมเปลี่ยนขยะเป็นเงิน
- 4) กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน
- 5) กิจกรรมเราทำได้
- 6) กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา
- 7) กิจกรรมจิตดีมีวินัย
- 8) กิจกรรมรักประเทศไทย
- 9) กิจกรรมท่องเที่ยวในโลกกว้าง
- 10) กิจกรรมฉันรักประเทศไทย

ได้แบ่งขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง
คุณลักษณะออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

- ชั้นที่ 1 การละลายพฤติกรรม
- ชั้นที่ 2 การสร้างความตระหนัก
- ชั้นที่ 3 การวางแผนงาน
- ชั้นที่ 4 การดำเนินงานตามแผนงาน
- ชั้นที่ 5 การสรุปองค์ความรู้

ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น มีวิธีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
2. จัดเตรียมสื่อ หรือแหล่งเรียนรู้
3. ดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน
4. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3. วิธีการประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ทำโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาว่า
แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะแต่ละข้อนั้น
มีความเหมาะสมสอดคล้องหรือไม่อย่างไร มีข้อบกพร่องและควรปรับปรุงอย่างไร โดยให้
ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์ม ตามเกณฑ์พิจารณา 3 ระดับ ได้แก่
เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย

โปรดพิจารณาแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้าง
คุณลักษณะแต่ละข้อ โดยการเขียน ✓ ลงในช่องความคิดเห็น และหากมีข้อเสนอแนะใด ๆ
ในการปรับปรุง/แก้ไข โปรดเขียนลงในช่องข้อเสนอแนะหลังรายการนั้น ๆ

แบบสอบถามความคิดเห็น
ที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. ด้านการนำไปใช้ 1.1 มีความสะดวกในการนำไปใช้จัดกิจกรรม 1.2 สามารถเลือกใช้เพื่อพัฒนานักเรียนได้ตรงกับสภาพ ปัญหาตามต้องการ 1.3 สามารถนำไปใช้ได้จริง	.....	.....	.....	....
2. ด้านคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียน 2.1 ส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์ไปใช้ ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ 2.2 ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะต่าง ๆ ในกระบวนการ ทำงานกลุ่ม 2.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคล 2.4 ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนในการทำงานและ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	.....	.....	.....	....
3. ด้านคุณค่าของกิจกรรม 3.1 ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความต่อเนื่อง เหมาะสม 3.2 การดำเนินกิจกรรมใช้หลักจิตวิทยาเร้าความสนใจดี 3.3 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรม ในการแสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจน 3.4 รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ 3.5 รูปแบบของกิจกรรมเป็นการบูรณาการช่วยให้สะดวก และประหยัดเวลา	.....	.....	.....	....

แบบสอบถามความคิดเห็น
ที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. ด้านความรู้ 1.1 สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน 1.2 สามารถนำความรู้มาสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นข้อบกพร่องของตนเองให้ดีขึ้น 1.3 สามารถตัดสินใจและเลือกทำสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเอง 1.4 สามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาตนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร	.....	.....	.....	....
2. ด้านการฝึกปฏิบัติ 2.1 ช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม 2.2 ช่วยส่งเสริมให้เรียนรู้ร่วมกันอย่างราบรื่นและมีความสุข 2.3 ช่วยส่งเสริมให้รู้จักการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน	.....	.....	.....	....
3. ด้านความน่าสนใจ 3.1 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สนุกและท้าทายความสามารถ 3.2 การดำเนินกิจกรรมมีลำดับขั้นตอนเนื่องเหมาะสมช่วยให้ง่ายในการเรียนรู้ 3.3 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม	.....	.....	.....	....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

แบบสอบถามความคิดเห็น
ที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของครูผู้สอน

คำชี้แจง

โปรดตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะแต่ละข้อ โดยการเขียน ✓ ลงในช่องตรงตามระดับความคิดเห็นของท่านตามเกณฑ์ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	5 คะแนน
เหมาะสมมาก	4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	3 คะแนน
เหมาะสมน้อย	2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	1 คะแนน

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ด้านการนำไปใช้ 1.1 มีความสะดวกในการนำไปใช้จัดกิจกรรม 1.2 สามารถเลือกใช้เพื่อพัฒนานักเรียนได้ตรงกับสภาพปัญหาตามต้องการ 1.3 สามารถนำไปใช้ได้จริง	.....	.....	.....	.....	.....
2. ด้านคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียน 2.1 ส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ 2.2 ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะต่าง ๆ ในกระบวนการทำงานกลุ่ม 2.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล 2.4 ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนในการทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	.....	.....	.....	.....	.....
3. ด้านคุณค่าของกิจกรรม 3.1 ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความต่อเนื่องเหมาะสม 3.2 การดำเนินกิจกรรมใช้หลักจิตวิทยาเร้าความสนใจดี 3.3 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการแสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจน 3.4 รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ 3.5 รูปแบบของกิจกรรมเป็นการบูรณาการช่วยให้สะดวกและประหยัดเวลา	.....	.....	.....	.....	.....

แบบสอบถามความคิดเห็น ที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน

คำชี้แจง

โปรดตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้กิจกรรมบูรณาการเสริมสร้างคุณลักษณะแต่ละข้อ โดยการเขียน ✓ ลงในช่องตรงตามระดับความคิดเห็นของนักเรียนตามเกณฑ์ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	5 คะแนน
เหมาะสมมาก	4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	3 คะแนน
เหมาะสมน้อย	2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	1 คะแนน

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ด้านความรู้ 1.1 สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน 1.2 สามารถนำความรู้มาสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นข้อบ่งชี้ของตนเองให้ดีและสูงขึ้น 1.3 สามารถตัดสินใจและเลือกทำสิ่งที่ตั้งงามได้ด้วยตนเอง 1.4 สามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาตนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร	.....	.....	.....	.....	.....
2. ด้านการฝึกปฏิบัติ 2.1 ช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม 2.2 ช่วยส่งเสริมให้เรียนรู้ร่วมกันอย่างราบรื่นและมีความสุข 2.3 ช่วยส่งเสริมให้รู้จักการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน	.....	.....	.....	.....	.....
3. ด้านความน่าสนใจ 3.1 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สนุกและท้าทายความสามารถ 3.2 การดำเนินกิจกรรมมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องเหมาะสมช่วยให้ง่ายในการเรียนรู้ 3.3 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม	.....	.....	.....	.....	.....

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

.....

คำชี้แจง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
 ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 10

คุณลักษณะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

โปรดทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องว่างให้ตรงกับสถานะภาพของท่าน

1. เพศ   ชาย   หญิง

2. ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนักเรียน

- ผู้บริหารสถานศึกษา
 ครูผู้สอน
 ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 10 คุณลักษณะ

โปรดตอบข้อความแต่ละข้อเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน ตามความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน โดยกาเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องตรงตามระดับกับความคิดเห็นของท่าน

- ให้
- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
	รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์					
1	ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย					
2	เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					
3	ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ					
4	แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์					
5	เคารพสิทธิของผู้อื่น					
	ซื่อสัตย์สุจริต					
1	ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน					
2	ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและจริงใจ					
3	เก็บสิ่งของได้นำมามอบให้ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ					
4	ทำการบ้านหรือผลงานด้วยความสามารถของตนเอง					
5	ชอบพูดแต่ความจริง					
	มีวินัย					
1	ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน					
2	ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนและสังคม					
3	ส่งงานหรือการบ้านตรงตามเวลา					
4	เข้าแถวรอรับอาหารกลางวันตามลำดับก่อนหลัง					
5	ไม่หยอกล้อหรือเล่นขณะเดินแถว					
	ใฝ่เรียนรู้					
1	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ					
2	บันทึกสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้					
3	ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ					
4	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า					
5	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
	อยู่อย่างพอเพียง					
1	ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด					
2	ออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ					
3	ใช้สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า					
4	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด					
5	ใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์					

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
	มุ่งมั่นในการทำงาน					
1	มีความรับผิดชอบในการทำงาน					
2	มีความพยายามทำงานจนสำเร็จ					
3	วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเวลาที่กำหนด					
4	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
5	ชื่นชมผลงานของตนเองและเพื่อน					
	รักความเป็นไทย					
1	มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย					
2	นำแนวทางของภูมิปัญญาไทยมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน					
3	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย					
4	แสดงความเคารพแบบไทย					
5	มีมารยาทสุภาพอ่อนโยน และพูดจาไพเราะ					
	มีจิตสาธารณะ					
1	เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียนที่จัดขึ้น					
2	ร่วมรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
3	ร่วมปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ					
4	เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
5	ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ					
	มีความสามัคคี					
1	มีความรักและผูกพันกับเพื่อน					
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียน					
3	ร่วมปฏิบัติงานกลุ่มด้วยความรับผิดชอบ					
4	ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างเหมาะสม					
5	อยู่ร่วมกันในชั้นเรียนและโรงเรียนอย่างสงบสุข					
	มีความกตัญญู					
1	มีความสุขภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ปกครอง					
2	เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของบิดามารดา ผู้ปกครองด้วยความศรัทธา					
3	สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครอง					
4	ช่วยเหลืองานบ้านตามความเหมาะสม					
5	เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว					

กิจกรรมที่ 1

ต้นไม้แห่งความดี

1. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อสร้างนิสัยให้นักเรียนเป็นผู้มีพฤติกรรมที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น
- 1.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นพลเมืองดี และมีความกตัญญู
- 1.3 เพื่อให้นักเรียนมีความตระหนักและเห็นคุณค่าของการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การมีความซื่อสัตย์สุจริต การมีวินัย และการมีความกตัญญู

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ตัวชี้วัด

- ข้อที่ 1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ
- ข้อที่ 1.2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย
- ข้อที่ 1.3 ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักศาสนา
- ข้อที่ 1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ซื่อสัตย์สุจริต

ตัวชี้วัด

- ข้อที่ 2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ
- ข้อ 2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

ข้อ 3 มีวินัย

ตัวชี้วัด

- ข้อที่ 3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว

โรงเรียนและสังคม

ข้อ 10 มีความกตัญญู

ตัวชี้วัด

- ข้อที่ 10.1 แสดงความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ
- ข้อที่ 10.2 ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อนลำบาก

3. ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

ครั้งที่ 1 (เวลา 2 ชั่วโมง)

3.1 ขั้นการละลายพฤติกรรม

3.1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 50 คน สนทนาร่วมกันกับครู เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรมร่วมกัน

3.1.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 12-13 คน โดยครูแจกลูกอมให้นักเรียนคนละ 1 เม็ด หลังจากนั้นให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามสีของกระดาษห่อลูกอมที่ได้รับ แจกนั้น โดยในแต่ละกลุ่มให้มีนักเรียนคนละกันทุกระดับชั้น และมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษรวมอยู่ในกลุ่มด้วยกลุ่มละ 3 คน

3.1.3 ครูอธิบายวิธีเล่นเกมพูดกันปากต่อปาก แล้วให้นักเรียนทุกคนนั่งล้อมวงเป็นวงกลมเพื่อเล่นเกม โดยคนแรกกระซิบบอกการทำความดี 1 อย่างใส่หูเพื่อนที่อยู่ทางขวาคนที่ 2 จะต้องกระซิบการทำความดีเพิ่มเป็น 2 อย่างใส่หูเพื่อนคนต่อไป และเพิ่มขึ้นตามลำดับสำหรับคนต่อ ๆ ไปจนครบทุกคน

3.1.4 นักเรียนคนสุดท้ายจะเป็นผู้ออกมาเล่าหน้าชั้น เกี่ยวกับการทำความดีทั้งหมดที่ฟังมาเท่าที่จะสามารถจดจำได้

3.2 ขั้นการสร้างความตระหนัก

3.2.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมต้นไม้แห่งความดี ให้นักเรียนทราบว่าเป็นการทำกิจกรรมเพื่อสร้างนิสัยให้นักเรียนมีความกตัญญูรู้คุณ รู้จักการปฏิบัติตนเป็นผู้มีสัมมาคารวะ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้

3.2.2 นักเรียนแลกเปลี่ยนกันเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำความดีของนักเรียนจากกิจกรรมในข้อ 3.1.2 ว่าเป็นอย่างไรบ้าง

3.2.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของการทำความดี ว่าส่งผลดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมอย่างไรบ้าง

3.2.4 ครูสรุปสาระสำคัญเชื่อมโยงกับชีวิตจริงว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูคือบุคคลที่เป็นผู้มีพระคุณอย่างยิ่งของนักเรียน ซึ่งนักเรียนควรต้องแสดงความกตัญญูด้วยความเคารพนับถือ เชื่อฟังคำสอนด้วยความนอบน้อม รวมทั้งรู้จักปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองดีของชาติอีกด้วย

3.3 ขั้นการวางแผนงาน

3.3.1 นักเรียนทุกกลุ่มปฏิบัติตามใบงานที่ 1 ดังนี้

3.3.1.1 ระดมความคิดออกแบบลักษณะการทำต้นไม้แห่งความดี

เป็นของกลุ่มตนเอง

3.3.1.2 สมาชิกภายในกลุ่มแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการเตรียมอุปกรณ์ตามความเหมาะสม

3.3.1.3 บันทึกแผนงานการแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานของกลุ่ม

3.3.2 นักเรียนตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มออกไปนำเสนอแผนงานหน้าชั้น

3.3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานจัดทำต้นไม้แห่งความดีของทุกกลุ่ม เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ครั้งที่ 2 (เวลา 2 ชั่วโมง)

3.4 ชั้นการดำเนินงานตามแผนงาน

3.4.1 ครูแนะนำในเรื่องความปลอดภัยจากการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานตามแผนงาน

3.4.2 นักเรียนทุกกลุ่มปฏิบัติงานตามแผนงาน โดยตัดกระดาษสีตกแต่งส่วนของต้นไม้และกิ่งไม้ให้ดูสมจริง ตัดกระดาษเป็นรูปใบไม้หลาย ๆ ใบเก็บไว้สำหรับใช้เขียนการทำความดีของสมาชิก

3.4.3 สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคนรวบรวมผลงานการทำความดีของตนเอง

3.4.4 สมาชิกทุกคนช่วยกันอ่านและคัดแยกการทำความดีที่เหมือนหรือซ้ำกันออกไป และนำข้อมูลการทำความดีที่ได้มาทั้งหมดช่วยกันนำมาเขียนลงบนกระดาษส่วนที่เป็นใบไม้ แล้วนำไปติดลงบนกิ่งไม้ตกแต่งให้เหมาะสมสวยงาม

3.4.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลการปฏิบัติงานหน้าชั้น

3.5 ชั้นการสรุปองค์ความรู้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญและประโยชน์ของการทำความดีว่าส่งผลดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมอย่างไรบ้างอีกครั้ง เพื่อเน้นให้นักเรียนทุกคนได้มีความตระหนักในการทำความดีมากยิ่งขึ้น

4. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

สื่อ

4.1 เกมพูดกันปากต่อปาก

4.2 ลูกอมคละสี 4 สี จำนวน 50 เม็ด

4.3 ใบงานที่ 1 กิจกรรมต้นไม้แห่งความดี

4.4 กระดาษสีเขียว (ทั้งอ่อนและแก่) และสีน้ำตาล (ทั้งอ่อนและแก่)

4.5 กรรไกร เทปกาว ปากกาเคมี กิ่งไม้แห้ง และถังบรรจุทรายสำหรับปักกิ่งไม้

5. การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สิ่งที่วัด	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การมีพฤติกรรม
พฤติกรรมผู้เรียนตาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ข้อ 2 ซื่อสัตย์สุจริต ข้อ 3 มีวินัย ข้อ 4 มีความกตัญญู	การสังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนเป็นรายบุคคล ระหว่างทำกิจกรรม	แบบประเมินคุณลักษณะ	ผ่านระดับ 2

6. เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้ / ระดับคุณภาพ			
	3 ดีเยี่ยม	2 ดี	1 ผ่าน	0 ไม่ผ่าน
1.1 เป็นพลเมืองดี ของชาติ	1. ยืนตรงเมื่อได้ยิน เพลงชาติ 2. ร้องเพลงชาติ และบอก ความหมายของ เพลงชาติได้ถูกต้อง 3. ปฏิบัติตนตาม สิทธิและหน้าที่ ของนักเรียน 4. ให้ความร่วมมือ ในการเข้าร่วม กิจกรรมเกี่ยวกับ สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ตามที่ โรงเรียนและชุมชน จัดขึ้นอย่าง สม่ำเสมอ	1. ยืนตรงเมื่อได้ยิน เพลงชาติ 2. ร้องเพลงชาติ และบอก ความหมายของ เพลงชาติได้ถูกต้อง 3. ปฏิบัติตนตาม สิทธิและหน้าที่ ของนักเรียน	1. ยืนตรงเมื่อได้ยิน เพลงชาติ 2. ร้องเพลงชาติ และบอก ความหมายของ เพลงชาติได้ถูกต้อง	1. ไม่ยืนตรงเคารพ ธงชาติ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้ / ระดับคุณภาพ			
	3 ดีเยี่ยม	2 ดี	1 ผ่าน	0 ไม่ผ่าน
1.2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย	1. เป็นตัวอย่างที่ดีในการเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน	1. เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน	1. เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนเป็นบางครั้ง	1. ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี
1.3 ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา	1. เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ 2. ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาอย่างสม่ำเสมอ 3. เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน	1. เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ 2. ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	1. เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือตามโอกาส	1. ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ
1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	1. เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น 2. แสดงออกถึงความชื่นชมในพระราชกรณียกิจพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์	1. เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น	1. เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น	1. ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

หมายเหตุ ทุกตัวชี้วัดจะต้องผ่านระดับ 2

ข้อ 2 ซื่อสัตย์สุจริต

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้ / ระดับคุณภาพ			
	3 ดีเยี่ยม	2 ดี	1 ผ่าน	0 ไม่ผ่าน
2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ	1. ให้ข้อมูลที่ เป็นจริงและ ปฏิบัติตนในสิ่งที่ ถูกต้องอยู่เสมอ 2. ทำตามคำสัญญา ที่ตนให้ไว้กับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู 3. ละอายและ เกรงกลัวต่อ การกระทำผิด 4. เป็นแบบอย่าง ที่ดีด้าน ความซื่อสัตย์	1. ให้ข้อมูลที่ เป็นจริงและ ปฏิบัติตนในสิ่งที่ ถูกต้องอยู่เสมอ 2. ทำตามคำสัญญา ที่ตนให้ไว้กับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู 3. ละอายและ เกรงกลัวต่อ การกระทำผิด	1. ให้ข้อมูลที่ เป็นจริงและ ปฏิบัติตนในสิ่งที่ ถูกต้องอยู่เสมอ 2. ทำตามคำสัญญา ที่ตนให้ไว้กับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู	1. ให้ข้อมูลที่ เป็นเท็จอยู่เสมอ
2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ	1. ไม่นำสิ่งของและ ผลงานของผู้อื่นมา เป็นของตนเอง 2. ปฏิบัติตน ต่อผู้อื่นด้วย ความซื่อตรง 3. เป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่เพื่อน ด้านความซื่อสัตย์	1. ไม่นำสิ่งของและ ผลงานของผู้อื่นมา เป็นของตนเอง 2. ปฏิบัติตน ต่อผู้อื่นด้วย ความซื่อตรง	1. ไม่นำสิ่งของผู้อื่น มาเป็นของตนเอง 2. ปฏิบัติตน ต่อผู้อื่นด้วย ความซื่อตรง	นำสิ่งของผู้อื่น มาเป็นของตน เป็นประจำ

หมายเหตุ ทุกตัวชี้วัดจะต้องผ่านระดับ 2

ข้อ 3 มีวินัย

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้ / ระดับคุณภาพ			
	3 ดีเยี่ยม	2 ดี	1 ผ่าน	0 ไม่ผ่าน
3.1 ปฏิบัติตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของ ครอบครัว โรงเรียน และสังคม	1. ปฏิบัติตนตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียนและสังคม 2. ไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น 3. ตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน 4. รับผิดชอบ ในการทำงาน	1. ปฏิบัติตนตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียนและสังคม 2. ไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น 3. ตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1. ปฏิบัติตนตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียนและสังคม 2. ไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น	1. ไม่ปฏิบัติตนตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

ข้อ 10 มีความกตัญญู

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้ / ระดับคุณภาพ			
	3 ดีเยี่ยม	2 ดี	1 ผ่าน	0 ไม่ผ่าน
10.1 แสดงความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ	1. แสดงความเคารพนับถือพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูด้วยตนเอง อย่างนอบน้อม อยู่เสมอ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	1. แสดงความเคารพนับถือพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูด้วยความนอบน้อม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	1. แสดงความเคารพนับถือพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูด้วยความนอบน้อม เป็นบางโอกาส	1. ไม่เคารพนับถือผู้มีพระคุณ
10.2 ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อนลำบาก	1. ดูแลผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อนลำบากด้วยความเต็มใจ	1. ดูแลผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อนลำบาก	1. ดูแลผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อน เป็นบางครั้ง	1. ไม่สนใจและละทิ้งผู้มีพระคุณ

หมายเหตุ ทุกตัวชี้วัดจะต้องผ่านระดับ 2

ภาคผนวก

เกมพูดกันปากต่อปาก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนรู้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกเกี่ยวกับพฤติกรรมในการทำความดีได้

อุปกรณ์

-

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูอธิบายวิธีการเล่น โดยให้นักเรียนคนแรกกระซิบบอกการทำความดี 1 อย่าง ใส่หูเพื่อนที่อยู่ทางขวา คนที่ 2 จะต้องกระซิบการทำความดีเพิ่มเป็น 2 อย่างใส่หูเพื่อนคนต่อไป และเพิ่มขึ้นตามลำดับสำหรับคนต่อ ๆ ไปจนครบทุกคน
2. นักเรียนทุกคนนั่งล้อมวงเป็นวงกลม ครูให้สัญญาณเริ่มเล่นและเล่นจนครบทุกคน
3. นักเรียนคนสุดท้ายจะเป็นผู้ออกมาเล่าหน้าชั้น เกี่ยวกับการทำความดีทั้งหมดที่ฟังมาเท่าที่จะสามารถจดจำได้

ใบงานที่ 1

กิจกรรมที่ 1 ต้นไม้แห่งความดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมในการทำความดีได้อย่างกว้างขวาง
2. เพื่อให้นักเรียนมีความสามัคคีและความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นักเรียนในแต่ละกลุ่มระดมความคิดออกแบบลักษณะการทำต้นไม้แห่งความดี เป็นของกลุ่มตนเอง
2. สมาชิกภายในกลุ่มแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการเตรียมอุปกรณ์ ตามความเหมาะสม
3. บันทึกแผนงานการแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานของกลุ่ม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- _____. **สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (2553). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. **สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (2552). **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตย สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สหายบล็อกและการพิมพ์.
- _____. **สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (2552). **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตย สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สหายบล็อกและการพิมพ์.
- กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548) **การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ธัญมัย โชคชัยชุกติกุล. (2552). **เล่นกับลูก 100 กิจกรรมพัฒนา IQ/EQ ลูกรัก ประถมต้น**. กรุงเทพฯ : ฅันธุ์ชนัน.
- โรงเรียนบ้านบ่อดิน. (2553). **หลักสูตรโรงเรียนบ้านบ่อดิน พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
บุรีรัมย์ : โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.
- _____. (2553). **คู่มือการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. บุรีรัมย์ : โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.
- สุขพัชรา ชิมเจริญ. (2545). **การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.

ภาคผนวก ช

ข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม

ข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีการศึกษา 2555
โรงเรียนบ้านบ่อดิน

ระดับชั้น	ชื่อ-สกุล	ประเภทความบกพร่อง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1. เด็กชายสิทธิพันธ์ พวกระโทก 2. เด็กชายรุ่งโรจน์ หาสีสูก 3. เด็กชายธรรมธร มะลิซ้อน	บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางการเรียนรู้
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1. เด็กชายชยานนท์ โจกรมย์ 2. เด็กชายวรเวช นารอด 3. เด็กชายจักริน มาตเหลือง	บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางการเรียนรู้
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1. เด็กชายณัฐพร มะลิซ้อน 2. เด็กชายปภัทกร จุลระโทก	บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางการเรียนรู้
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	1. เด็กชายณัฐนนท์ สุขดี 2. เด็กชายฉันทพล เม่นสุวรรณ 3. เด็กหญิงอาทิตย์ยา กิรัมย์ 4. เด็กหญิงเจนจิรา มาตเหลือง	บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางการเรียนรู้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. **สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2553). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548) **การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กฤษณะ คำสุวรรณ. (2550). **บทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบูรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คติ ปรีชา. (2550). **การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- คำตัน วิชัยคำจร. (2548). **ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉันท ชาติทอง. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ ฯ : เพชรเกษมการพิมพ์.

- จักรพงษ์ ตั้งจิตนฤมาณ. (2553). **แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านตลาดไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2538). **การพัฒนาจริยธรรม : ตำราจิตวิทยา.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดาร์ตัน พงษ์สุวรรณ. (2554). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม.** สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองพล ภูสิม. (2553). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กรณีศึกษา โรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิตยา วงษ์กันยา. (2552). **การศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด เทศบาลนครสมุทรปราการ.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 16 ตอนที่ 74 ก.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พินิจ อุไรรักษ์. (2553). **ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ กระบวนการวิจัยที่มีต่อการติดอย่างมีวิจารณญาณ การใฝ่รู้และเจตคติ ต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พิมลพรรณ หิรัญยกภาพ. (2552). การพัฒนาการดูแลนักเรียนชั้นเสริมสร้าง
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1.
 วิทยาลัยนพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและ
 สื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิศเพลิน เขียวหวาน และคณะ. (2546). เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการวัด
ประเมินผลคุณธรรม จริยธรรม ตาม พ.ร.บ. 2542. นนทบุรี :
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พุทธชาติ ไชยนา. (2552). การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน
ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนท่าสงคราม
อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร. วิทยาลัยนพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ โพธิสาร. (2552). เอกสารประกอบคำบรรยายสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา
(Statistics for Educational Research). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มณี ครไชยศรี. (2550). การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยาลัยนพนธ์
 ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มาลินี จุฑาปะมา. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. บุรีรัมย์ : เรวัตการพิมพ์.
- เยาวภา อุตสาห์ฤทธิ์. (2547). **คู่มือการดำเนินงานตามระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**
โรงเรียนประสาทรูปประชากิจ. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่งพันธ์ สดเจริญ. (2548). **บันทึกความดีกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์**
ของผู้เรียน. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม.
- โรงเรียนบ้านบ่อดิน. (2553). **หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อดิน.** บุรีรัมย์ :
 โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.
- _____. (2553). **คู่มือการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.** บุรีรัมย์ :
 โรงเรียนบ้านบ่อดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.**
 พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- วัลย์วัลย์ พุ่มพืงพุทธ. (2554). การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วันเพ็ญ เนตรประไพ. (2553). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสามปราณ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี. (2550). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสิงห์สะอาด อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศุภวิชัยเอแบคนวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. (2551). รายงานผลการสำรวจเรื่อง สถานภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).
- ศุภย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). (2551). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศและต่างประเทศ. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำลี สีลาโคตร. (2553). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สิริอร วิชชาวุธ. (2554). จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- สุขพัชรา ชัมเจริญ. (2545). การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ ฯ : ประสานมิตร.
- เสรี ใจเอื้อ. (2551). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- Bloomstran, Shannon. (2002). Unlocking Parent Potential in Student Activities.
Education Digest. 67 (5) : 34.
- Bonawiz, Mary Feeney. (2002). "Analysis and Comparison of the Moral Development of Student Required to Graduate with an Ethics, Course" **Dissertation Abstracts International.** 63 (04) : 433-A.
- Carraway, Sandra Lynne Deal. (2001). "Georgia Middle School Principals Awareness Of Gang Activity in Their School," **Dissertation Abstracts International.** 62-65 A.
- Enciso, R.P. (2001). Perceptions of Student Discipline : Viewpoints of Student, Teacher, and Administrators. **Masters Abstracts International.** Washington State University.
- Freud, Sigmund. (1949). **An outline of Psychoanalysis.** New York : W.W. Norton Co.
- Grandmont, Richard. (2002). "The Implementation Utilization of Democratic Discipline as an Approach to Classroom Management : A Case Study," **Dissertation Abstracts International.** 63 (1) : 278-A.
- Holloway, John H. (2002). Extracurricular Activities and Student Motivation. **Educational Leadership.** 60 (1) : 80-81.
- Lewis. (2001). "Classroom discipline and student responsibility : the students' view" **Teaching and Teacher Education** 17(3) : 307-319.
- Morrissey, K.M. & Wilson, R.J. (2005). The relationship between out –of-School Activities and Positive Youth Development: an Investigation of the Influences Of Communities and Family. **ADOLESCENCE.** 40 (157) : 67-85.